

Fatima Aguzarova_23.08.11

Æгъуызарты Фатимæ_23.08.11

Фатима Агузарова_23.08.11

Text 2012. Interlinearized by Julia Mazurova

Текст 2012. Глоссировали: Юлия Мазурова

1.1 **Фатима : Фыццаг уын цæй тыххæй радзурон ?**
Фатима фыццаг =уын цæй тыххæй ра- дзур -он
Fatima first =2PL.ENCL.DAT what.GEN for PV talk SBJV.1SG

What can I tell you about?

1.2 **Папæйы тыххæй ?**
папæ -йы тыххæй
dad GEN about

About my dad?

1.3 **Мæ фыды тыххæй ?**
мæ= фыд -ы тыххæй
POSS.1SG= father GEN about

About my father?

1.4 **Мæ фыд райгуырди мин фараст сæдæ цыппор**
мæ= фыд рай- гуырди -и мин фараст сæдæ цыппор
POSS.1SG= father PV be.born PST.INTR.3SG thousand nine hundred forty

æхсæзæм азы , хæсты фæстæ , хæст куы фæци , уæд .
æхсæз -æм аз -ы хæст -ы фæстæ хæст куы фæци уæд
six ORD year INESS war GEN after war when PV+be.PRS.3SG then

My father was born in 1946, after the War, when the war was over.

2 **Хæст куы райдыдта , уæд мæ фыдыфыды**
хæст куы ра- йдыд -т -а уæд мæ= фыд -ы фыд -ы
war when PV begin TR PST.TR.3SG then POSS.1SG= father GEN father GEN
grandfather

хæстмæ ахуыдтой , æмæ мæ фыдымад иунагæй
хæст -мæ а- хуыд -т -ой æмæ мæ= фыд -ы мад иунаг -æй
war ALL PV invite TR PST.TR.3PL and POSS.1SG= father GEN mother single ABL
grandmother

баззаци сывæллæттимæ æмæ , мæ фыд та уæд
ба- ззаци -и сывæллæ -тт -имæ æмæ мæ= фыд =та уæд
PV stay PST.INTR.3SG child PL COMIT and POSS.1SG= father =CONTR then

гуыбыны уыди .
гуыбын -ы уыд -и
belly INESS be PST.INTR.3SG

When the war began, my grandfather (my father's father) was taken to the war, and my grandmother stayed

alone with children, and my father was not born yet.

3 **Æмæ куы райгуырди** **мæ** **фыд** , **уæд тынг зын**
 æмæ куы рай- гуырди -и мæ= фыд уæд тынг зын
 and when PV be.born PST.INTR.3SG POSS.1SG= father then very hard

замантæ уыди : **хæринаг нæ уыди** , **хор нæ**
 заман -т -æ уыд -и хæринаг нæ уыд -и хор нæ
 time PL NOM be PST.INTR.3SG food NEG be PST.INTR.3SG grain NEG

уыди , **куыст дæр нæ уыди** **уыйас** , **бирæ**
 уыд -и куыст =дæр нæ уыд -и уыйас бирæ
 be PST.INTR.3SG work =PTCL NEG be PST.INTR.3SG so much a.lot.of

цотимæ зын цæрæн уыди .
 цот -имæ зын цæр -æн уыд -и
 descendants COMIT hard live INF2 be PST.INTR.3SG

When my father was born, those were hard times: there was nothing to eat, no grain, not enough work, it was even harder for those with many children.

4 **Мæ фыд-иу арæх дзырдта** , **цы уавæрты**
 мæ= арæх дзырд -т -а цы уавæр -т -ы
 POSS.1SG= frequent talk TR PST.TR.3SG what condition PL INESS

цардысты æмæ сын куыд зын уыди , **куыд**
 цард -ысты æмæ =сын куыд зын уыд -и куыд
 live PST.INTR.3PL and =3PL.ENCL.DAT how hard be PST.INTR.3SG how

хъомыл кодта , **цæмæй дын бахæринаг**
 хъомыл код -т -а цæмæй =дын ба- хæр -инаг
 grown-up do TR PST.TR.3SG in.order.to =2SG.ENCL.DAT PV eat PTCP.FUT

уа , **уый тыххæй хъуамæ дзæбæх бакуыстаис**
 уа уый тыххæй хъуамæ дзæбæх ба- куыст -аис
 be.SBJV.3SG DemDist.GEN for must good PV work CNTRF.2SG

цæхæрадоны дæр .
 цæхæрадон -ы =дæр
 garden INESS =PTCL

My father often used to tell me what conditions they lived in, how it was difficult for them, how he was growing up, in order to have something to eat they had to work hard at the garden.

5.1 **Æмæ-иу цы ныссагътаиккой** , **уый дæр нæ**
 æмæ =иу цы ныс- сагът -аиккой уый =дæр нæ
 and =ITER what PV plant CNTRF.3PL DemDist.GEN =PTCL NEG

уыди , **мыккаг дæр тынг зынтæй** .
 уыд -и мыккаг =дæр тынг зын -т -æй
 be PST.INTR.3SG seed =PTCL very hard PL ABL

There was nothing to plant, they were short of seeds.

5.2 **Æмæ ахæм уавæрты схъомыл и , æмæ дзулмæ**
 æмæ ахæм уавæр -т -ы с- хъомыл и æмæ дзул -мæ
 and such condition PL GEN PV grown-up EXST and bread ALL

дæр-иу дынджыр очереди лæууыдысты , цæмæй
 =дæр =иу дынджыр очередь -ы лæууыд -ысты цæмæй
 =PTCL =ITER big queue INESS stand PST.INTR.3PL in.order.to

сæм къæбæр æрхауа , уый тыххæй .
 =сæм къæбæр æр- хау -а уый тыххæй
 =3PL.ENCL.ALL living PV fall SBJV.3SG DemDist.GEN for

In these conditions he grew up, people were standing in lines in order to get a piece of bread.

6.1 **Райсомæй ацу раджы , æмæ дæм гыццыл**
 райсом -æй а- цу -*0 раджы æмæ =дæм гыццыл
 morning ABL PV go IMP.2SG early and =2SG.ENCL.ALL small

æрхаудзæн , æмæ-иу æнæхъæн бинонтæн-иу æй алыг
 æр- хау -дзæн æмæ =иу æнæхъæн =æй а- лыг
 PV fall FUT.3SG and =ITER whole =3SG.ENCL.GEN PV cut off

кодтой , цæмæй алчидæр ... алкæмæдæр æрхауа
 код -т -ой цæмæй алчи =дæр алкæмæ -дæр æр- хау -а
 do TR PST.TR.3PL in.order.to every =PTCL everyone.ALL INDEF PV fall SBJV.3SG

дзулы къæбæр .
 дзул -ы къæбæр
 bread GEN piece

Early in the morning you had to go, and you get a little, and it was divided among all the members of the family, in order everybody get a piece.

6.2 **Æмæ кусын тынг раджы райдыдтой .**
 æмæ кус -ын тынг раджы ра- йдыд -т -ой
 and work INF very early PV begin TR PST.TR.3PL

And they began to work early.

7.1 **Цæмæй мæ фыдæн йе ‘ фсымæртæ æмæ**
 цæмæй мæ= фыд -æн йе= фсымæр -т -æ æмæ
 in.order.to POSS.1SG= father DAT POSS.3SG= brother PL NOM and

йæ хотæ сахуыр кæной , уый тыххæй
 =йæ хо -т -æ с- ахуыр кæн -ой уый тыххæй
 =3SG.ENCL.GEN sister PL NOM PV study do SBJV.3PL DemDist.GEN for

мæ фыд кусгæ кодта .
 мæ= фыд кус -гæ код -т -а
 POSS.1SG= father work CONV do TR PST.TR.3SG

In order my father's brothers and sisters could learn, my father worked.

7.2 **Йæ** **фыдыфыд** ... **мæ** **фыдыфыдимæ-иу** **куыста** ,
 йæ= фыдыфыд мæ= куыст -a
 POSS.3SG= grandfather POSS.1SG= work PST.TR.3SG

ацыди **æмæ-иу** **ын** **æххуыс** **кодта** .
 а- цыд -и æмæ =иу =ын æххуыс код -т -a
 PV go PST.INTR.3SG and =ITER =3SG.ENCL.DAT help do TR PST.TR.3SG

His grandfather... He worked with my grandfather, went and helped him.

8.1 **Йер** **авд** **сывæллоны** **уыдысты** – **цыппар** **æфсымæры** **æмæ**
 йер авд сывæллон -ы уыд -ысты цыппар æфсымæр -ы æмæ
 now seven child GEN be PST.INTR.3PL four brother GEN and

æртæ **хойы** , **æмæ** **иууылдæр** **сахуыр** **кодтой** , **зындгонд** ,
 æртæ хо -йы æмæ иууылдæр с- ахуыр код -т -ой зындгонд
 three sister GEN and all PV study do TR PST.TR.3PL famous

дзæбæх **лæгтæ** **сæ** **рауади** , **мæ**
 дзæбæх лæг -т -æ =сæ ра- уад -и мæ=
 good man PL NOM =3PL.ENCL.ABL PV come out PST.INTR.3SG POSS.1SG=

фыдæй **дæр** .
 фыд -æй =дæр
 disaster ABL =PTCL

They were seven children – four brothers and three sisters, and they all got education, became famous, good people, and my father too.

8.2 **Æмæ** **мæ** **фыдыфыд** **плотникæй** **куыста** , **æмæ-иу**
 æмæ мæ= фыдыфыд плотник -æй куыст -a æмæ =иу
 and POSS.1SG= grandfather carpenter ABL work PST.TR.3SG and =ITER

ын **мæ** **фыд** **та** **æххуыс** **кодта** , **хъæдмæ**
 =ын мæ= фыд =та æххуыс код -т -a хъæд -мæ
 =3SG.ENCL.DAT POSS.1SG= father =CONTR help do TR PST.TR.3SG wood ALL

дæр-иу **ацыдысты** , **цыдæр** **амæлттæ**
 =дæр =иу а- цыд -ысты цы -дæр амæл -тт -æ
 =PTCL =ITER PV go PST.INTR.3PL what INDEF possibility, means PL NOM

кодтой .
 код -т -ой
 do TR PST.TR.3PL

My grandfather worked as a carpenter, and my father helped him, they went to the forest, got there something somehow.

9.1 Афтамæй схъомыл и , авд къласы фæци , авдæй
афтамæй с- хъомыл и авд кълас -ы фæци авд -æй
so PV grown-up EXST seven class GEN PV+be.PRS.3SG seven ABL

фылдæр ын нæ бантысти , уый тыххæй æмæ
фылдæр =ын нæ ба- нтыст -и уый тыххæй æмæ
more =3SG.ENCL.DAT NEG PV manage PST.INTR.3SG DemDist.GEN for and

кусгæ кодта , цæмæй хæдзары хойраг уа ,
кус -гæ код -т -а цæмæй хæдзар -ы хойраг уа
work CONV do TR PST.TR.3SG in.order.to house INESS food be.SBJV.3SG

уый тыххæй .
уый тыххæй
DemDist.GEN for

So he grew up, finished seven classes, he didn't manage to learn more, because he worked to earn his living.

9.2 ‘ Мæ стæй хæстон æфсадмæ ацыди , æфсадмæ æмæ
Мæ стæй хæстон æфсад -мæ а- цыд -и æфсад -мæ æмæ
and then military army ALL PV go PST.INTR.3SG army ALL and

уым службæ кодта .
уым службæ код -т -а
DemDist.IN service do TR PST.TR.3SG

Then he joined the army, to the army, and served there.

10.1 Уым дæр бахауди штаб армии СКФО , афтæ
уым =дæр ба- хауд -и афтæ
DemDist.IN =PTCL PV fall PST.INTR.3SG so

хуынди « Северо-Кавказский штаб армии »... в общем , уырдаем
хуынд -и в общем уырдаем
be called PST.INTR.3SG in general there

кæдæмдæр бахауди , уым службæ кодта .
кæдæм -дæр ба- хауд -и уым службæ код -т -а
where INDEF PV fall PST.INTR.3SG DemDist.IN service do TR PST.TR.3SG

There he was sent to the headquarters of the SKFO, so called "Northern Caucasian army headquarters", in general, he got there somewhere, there he served.

10.2 Æмæ уым та шофырæй куыста , генералы
æмæ уым =та шофыр -æй куыст -а генерал -ы
and DemDist.IN =CONTR driver ABL work PST.TR.3SG general GEN

ласта машинæйыл .
ласт -а машинæ -йыл
carry PST.TR.3SG car SUPER

He worked as a driver there, he was driving general's car.

11.1 **Æмæ-иу уый тыххæй дæр-иу бирæ худæг**
 æмæ =иу уый тыххæй =дæр =иу бирæ худ -æг
 and =ITER DemDist.GEN for =PTCL =ITER a.lot.of laugh PTCP.PRS

цаутæ дзырдта
 цау -т -æ дзырд -т -а
 event PL NOM talk TR PST.TR.3SG

He told a lot of funny stories about it too.

11.2 **Ростовы , Новочеркасскы – уым службæ кодта**
 Ростов -ы Новочеркасск -ы уым службæ код -т -а
 Rostov INESS Novocherkask INESS DemDist.IN service do TR PST.TR.3SG
 Rostov

уырдаем бахауди
 уырдаем ба- хауд -и
 there PV fall PST.INTR.3SG

In Rostov, in Novocherkask – there he served, there he got.

11.3 **Æмæ-иу ... ну , радзырдта-иу , куыд службæ кодта**
 æмæ =иу ну куыд службæ код -т -а
 and =ITER HES how service do TR PST.TR.3SG

And.. well, told us about his army service.

12 **Стæй службæйæ куы ссыди , уæд та йæ фыд**
 стæй службæ -йæ куы ссыд -и уæд =та йæ= фыд
 then service ABL when climb.up PST.INTR.3SG then =CONTR POSS.3SG= father

фæзиан и , æнæ фыдæй раджы баззади æмæ
 фæ- зиан и æнæ= фыд -æй раджы ба- ззад -и æмæ
 PV misfortune EXST without= disaster ABL long.time.ago PV stay PST.INTR.3SG and

куыста , шофырæй дæр куыста , стæй уæд
 куыст -а шофыр -æй =дæр куыст -а стæй уæд
 work PST.TR.3SG driver ABL =PTCL work PST.TR.3SG then then

скорый помощы шофырæй кусын райдыдта , æмæ уым
 скорый помощ -ы шофыр -æй кус -ын ра- йдыд -т -а æмæ уым
 ambulance GEN driver ABL work INF PV begin TR PST.TR.3SG and DemDist.IN

мæ мадимæ базонгæ сты куысты мидæг , æмæ
 мæ= мад -имæ ба- зон -гæ сты куыст -ы мидæг æмæ
 POSS.1SG= mother COMIT PV know CONV be.PRS.3PL work GEN inside and

йæ ракуырда
 =йæ ра- куырда -т -а
 =3SG.ENCL.GEN PV ask TR PST.TR.3SG

Then, when he returned from the army, his father died, he was left without his father early and worked, worked as a driver, then he started to work as a driver of the ambulance, and there he met my mother at work, and he got

married.

13.1 **Æмæ мах дæр цыппар сывæллоны – дыууæ лæппуйы , дыууæ**
 æмæ мах =дæр цыппар сывæллон -ы дыууæ лæппу -йы дыууæ
 and we.NOM =PTCL four child GEN two boy GEN two

чызджы , æз кæстæр дæн , се ‘ ппæты кæстæр .
 чыздж -ы æз кæстæр дæн се= ппæт -ы кæстæр
 girl GEN I younger be.PRS.1SG POSS.3PL= all GEN younger

We are four children – two boys, two girls, I am the youngest, the youngest.

13.2 **Мæ фыдыл уже ... Йер ыл цæуы æхсай**
 мæ= фыд -ыл уже йер =ыл цæу -ы æхсай
 POSS.1SG= father SUPER already now =3SG.ENCL.SUPER go PRS.3SG sixty

фондз азы , ‘ мæ бирæтæн хистæр у , мыттагæн
 фондз аз -ы мæ= бирæ -т -æн хистæр у мыттаг -æн
 five year INESS POSS.1SG= a.lot.of PL DAT elder be.PRS.3SG clan DAT

дæр бирæтæн хистæр , хæдзары дæр .
 =дæр бирæ -т -æн хистæр хæдзар -ы =дæр
 =PTCL a.lot.of PL DAT elder house INESS =PTCL

My father already... He is 65, and he is senior for many, in the family, and at home.

13.3 **Йер дæр уже у ветеран труда мæ фыд , бирæ**
 йер =дæр уже у мæ= фыд бирæ
 now =PTCL already be.PRS.3SG POSS.1SG= father a.lot.of

фæкуыста æмæ йын ахæм аккаг скодтой .
 фæ- куыс -т -а æмæ =йын ахæм аккаг с- код -т -ой
 PV work TR PST.TR.3SG and =3SG.ENCL.DAT such decent PV do TR PST.TR.3PL
 work

My father is a veteran of work now, he had been working long and was awarded.

14.1 **Мæ мад – медик , медсестрайæ куыста ,**
 мæ= мад медик медсестра -йæ куыс -т -а
 POSS.1SG= mother medical worker nurse ABL work TR PST.TR.3SG

йер дæр санаторий « Тамиск », уым кусы медсестрайæ .
 йер =дæр уым кус -ы медсестра -йæ
 now =PTCL DemDist.IN work PRS.3SG nurse ABL

My mother is medical worker, she worked as a nurse, she works as a nurse at the health resort "Tamisk".

14.2 **Афтæ .**
 афтæ
 so

So.

15.1 **Мæхи** **тыххæй та цы радзурон** ?
 мæ= хи тыххæй =та цы ра- дзур -он
 POSS.1SG= REFL.GEN for =CONTR what PV talk SBJV.1SG

What about me?

15.2 **Ахуыр кодтон иннæты хуызæн , куыд иннæтæ , æз**
 ахуыр код -т -он иннæ -т -ы хуызæн куыд иннæ -т -æ æз
 study do TR PST.TR.1SG other PL GEN like how other PL NOM I

дæр афтæ .
 =дæр афтæ
 =PTCL so

I studied, as others, studied in the same way.

15.3 **Ахуыр фæдæн скъола , стæй уæд бацыдтæн**
 ахуыр фæ- дæн скъола стæй уæд ба- цыд -тæн
 study PV be.PRS.1SG school then then PV go PST.INTR.1SG

северо-государственный ... Ой , цытæ дзурын ?!
 цы -т -æ дзур -ын
 what PL NOM talk PRS.1SG

I finished school, then I entered Northern State... Oh, What am I saying?!

15.4 **Северо-государственный – уый цыдæр ног ныхас у** .
 уый цы -дæр ног ныхас у
 DemDist.GEN what INDEF new word be.PRS.3SG

16.1 **Государственный Северо-Осетинский университет , уырдаæ ахуыр кæнынмæ**
 университет уырдаæ ахуыр кæн -ын -мæ
 university there study do INF ALL

бацыдтæн мæхæдæг , экономический факультетмæ .
 ба- цыд -тæн мæхæдæг экономический факультет -мæ
 PV go PST.INTR.1SG myself economic faculty ALL

State Northern Ossetic University, I entered there myself, the economic faculty.

16.2 **Уым фæахуыр кодтон , æмæ ахуыр куыд**
 уым фæ- ахуыр код -т -он æмæ ахуыр куыд
 DemDist.IN PV study do TR PST.TR.1SG and study how

кодтон , кусгæ дæр афтæ кодтон .
 код -т -он кус -гæ =дæр афтæ код -т -он
 do TR PST.TR.1SG work CONV =PTCL so do TR PST.TR.1SG

Then I studied, I studied and worked at the same time.

17 **Скъола куы фæдæн , уæд кусын райдыдтон , стæй**
 скъола куы фæ- дæн уæд кус -ын ра- йдыд -т -он стæй
 school when PV be.PRS.1SG then work INF PV begin TR PST.TR.1SG then

уæд ахуырмæ бацыдтæн , æмæ ахуыр куы фæдæн , уæд
 уæд ахуыр -мæ ба- цыд -тæн æмæ ахуыр куы фæ- дæн уæд
 then study ALL PV go PST.INTR.1SG and study when PV be.PRS.1SG then

мæм уже стаж работы , куыд фæдзурынц , ахæм
 =мæм уже куыд фæ- дзур -ынц ахæм
 =1SG.ENCL.ALL already how PV talk PRS.3PL such

мæм уыди .
 =мæм уыд -и
 =1SG.ENCL.ALL be PST.INTR.3SG

When I finished school, I began to work, then entered the university, when I finished my study, I had, as they say, record of work.

18.1 **Æз бирæ ... ну ... ахуыр куы фæдæн , уæд уже æртæ**
 æз бирæ ну ахуыр куы фæ- дæн уæд уже æртæ
 I a.lot.of HES study when PV be.PRS.1SG then already three

азы кусгæ кодтон , стæй стажировкæмæ
 аз -ы кус -гæ код -т -он стæй стажировкæ -мæ
 year INESS work CONV do TR PST.TR.1SG then training ALL

ацыдтæн , уже главный бухгалтерæй куыстон , афтæ
 а- цыд -тæн уже главный бухгалтер -æй куыс -т -он афтæ
 PV go PST.INTR.1SG already chief accountant ABL work TR PST.TR.1SG so

иугыццыл акуыстон .
 иу гыццыл а- куыс -т -он
 one small PV work TR PST.TR.1SG

I a lot of... well.. at the moment I finished my study, I had worked for three years, the I went for practical study, already worked as a chief accountant, well, worked a little.

18.2 **Афтæ .**
 афтæ
 so

So.

19 **Уже мæ бон цас у , уыйбæрц фæкусын**
 уже мæ= бон цас у уый бæрц фæ- кус -ын
 already POSS.1SG= day how.much be.PRS.3SG DemDist quantity PV work PRS.1SG

, хуыздæр куы уайд , уæддæр бæргæ , фæлæ ... Мæ фыд-иу
 хуыздæр куы уайд уæддæр бæргæ фæлæ мæ=
 better when be.OPT.3SG still of course but POSS.1SG=

мын **куыд дзырдта** , **афтæ** , **кусын** **дæр** **раджы**
 =мын куыд дзырд -т -а афтæ кус -ын =дæр раджы
 =1SG.ENCL.DAT how talk TR PST.TR.3SG so work INF =PTCL early

байдыдта , **æмæ куыста** , **æмæ мæн дæр**
 ба- йдыд -т -а æмæ куыст -а æмæ мæн =дæр
 PV begin TR PST.TR.3SG and work PST.TR.3SG and I.GEN =PTCL

фæфæнды , **цæмæй æз дæр афтæ ... Мæн дæр**
 фæ- фæнд -ы цæмæй æз =дæр афтæ мæн =дæр
 PV want PRS.3SG in.order.to I =PTCL so I.GEN =PTCL

фæндыди **кусынмæ** .
 фæндыд -и кус -ын -мæ
 want PST.INTR.3SG work INF ALL

I work as much as I can, I'd like it to be better, but... As my father told me, he began to work early and worked and I wanted the same... I wanted to get work too.

20.1 Скъолайы куы ахуыр кодтон , **уæд дæр-иу**
 скъола -йы куы ахуыр код -т -он уæд =дæр =иу
 school INESS when study do TR PST.TR.1SG then =PTCL =ITER

бацыдтæн , **ахæм нæм уыди** ,
 ба- цыд -тæн ахæм =нæм уыд -и
 PV go PST.INTR.1SG such =1PL.ENCL.ALL be PST.INTR.3SG

ученический бригадæ .
 ученический бригад -æ
 pupil team NOM

When I learned at school, I was a member.. we had a pupil work team, member of it.

20.2 Скъолайы-иу ахоргæ , **цыдæртæ æфснайгæ** ,
 скъола -йы - =иу -гæ цы -дæр -т -æ æфснай -гæ
 school INESS =ITER paint CONV what INDEF PL NOM clean CONV

сæрды .
 сæрд -ы
 summer INESS

We painted, cleaned the school in summer.

20.3 Æмæ-иу бацыдтæн , **мæхицæн бакуыстон**
 æмæ =иу ба- цыд -тæн мæ= -хицæн ба- куыст -он
 and =ITER PV go PST.INTR.1SG POSS.1SG= REFL.DAT PV work PST.TR.1SG

, **тетраедтæ-иу балхæдтон** **мæхицæн** **мæхæдæг цы**
 ба- лхæд -т -он мæ= -хицæн мæхæдæг цы
 PV buy TR PST.TR.1SG POSS.1SG= REFL.DAT myself what

бакуыстон , **уыцы æхцайæ** .
ба- куыст -он уыцы æхца -йæ
PV work PST.TR.1SG that money ABL

I went and earned money, bought copybooks for the money I earned myself.

21.1 **Æмæ-иу мæ зæрдæмæ цыди афтæ , цæмæй**
æмæ =иу мæ= зæрдæ -мæ цыд -и афтæ цæмæй
and =ITER POSS.1SG= heart ALL go PST.INTR.3SG so in.order.to

мын мæ мад æмæ мæ фыд ма æлхæной ,
=мын мæ= мад æмæ мæ= фыд ма æлхæн -ой
=1SG.ENCL.DAT POSS.1SG= mother and POSS.1SG= father NEG buy SBJV.3PL

фæлæ мæхæдæг .
фæлæ мæхæдæг
but myself

I liked that I bought them myself, not my mom and dad.

21.2 **Стæй уæд секретарæй куыстон , бухгалтерæй** ,
стæй уæд секретар -æй куыс -т -он бухгалтер -æй
then then secretary ABL work TR PST.TR.1SG accountant ABL

главный бухгалтерæй , афтæ , æндæр цæмæйдæрты .
главный бухгалтер -æй афтæ æндæр цæмæй -дæр -т -ы
chief accountant ABL so other what.ABL INDEF PL GEN
what.ABL

Then I worked as a secretary, accountant, chief accountant and so on.

22.1 **Æртæккæ та хæдзары фæбадын , уый тыххæй æмæ**
æртæккæ =та хæдзар -ы фæ- бад -ын уый тыххæй æмæ
now =CONTR house INESS PV sit PRS.1SG DemDist.GEN for and

мын хорз куыст нæй .
=мын хорз куыст нæй
=1SG.ENCL.DAT good work EXST.NEG

Now I stay at home, because there is no good work.

22.2 **Æмæ хорз куыст куы нæ уа , уæд нæ уарзын кусын**
æмæ хорз куыст куы нæ уа уæд нæ уарз -ын кус -ын
and good work when NEG be.SBJV.3SG then NEG love PRS.1SG work INF

хорз куысты кусын уарзын .
хорз куыст -ы кус -ын уарз -ын
good work INESS work INF love PRS.1SG

If there is no good work, I don't like to work, I like to work at a good work.

22.3 **Афтæ** .
афтæ
so

So.

22.4 **Йер ма цы радзурон** ?
йер =ма цы ра- дзур -он
now =yet what PV talk SBJV.1SG

What else?

23.1 **Олег : Санкт-Петербурджы кой** .
Олег Санкт Петербурдж -ы кой
Oleg Saint Petersburg GEN mention

About Saint-Petersburg.

23.2 **Уым уыдтæ** .
уым уыд -тæ
DemDist.IN be PST.INTR.2SG

You were there.

24.1 **Фатима : А , Санкт-Петербурджы дæр уыдтæ , фæлæ**
Фатима А Санкт Петербурдж -ы =дæр уыд -тæ фæлæ
Fatima Saint Petersburg GEN =PTCL be PST.INTR.2SG but

уым дæр зын у иунагæй цæрын , æмбæлтæ
уым =дæр зын у иунæг -æй цæр -ын æмбæл -ттæ
DemDist.IN =PTCL hard be.PRS.3SG single ABL live INF friend PL

мын дзы уыди , æмгæрттæ .
=мын =дзы уыд -и æмгæр -тт -æ
=1SG.ENCL.DAT =3SG.ENCL.INESS be PST.INTR.3SG age mate PL NOM

Should be уыд-тæн (be-PST.1SG)

Ah, I was at Saint-Petersburg too, but it is difficult to live there alone, I had friends, age mates there.

24.2 **Æмгæрттимæ хорз у , хорз æмгар дæр куы уа**
æмгæр -тт -имæ хорз у хорз æмгар =дæр куы уа
age mate PL COMIT good be.PRS.3SG good age mate =PTCL when be.SBJV.3SG

, уæд ныхасæй дæр фæкæсы адæймагмæ , фæлæ йын
уæд ныхас -æй =дæр фæ- кæс -ы адæймаг -мæ фæлæ =йын
then word ABL =PTCL PV look PRS.3SG man ALL but =3SG.ENCL.DAT

дзы фæхæцæг куы нæ уа , хистæр ,
=дзы фæ- хæц -æг куы нæ уа хистæр
=3SG.ENCL.INESS PV hold PTCP.PRS when NEG be.SBJV.3SG elder

амонæг , уæд зын у .
амон -æг уæд зын у
show PTCP.PRS then hard be.PRS.3SG

It is good to be with age mates, if you have a good age mate, he can talk to you, help you, but if you don't have anybody to support you, if you don't have a seniors, who can give advice, it is difficult.

25.1 **Æмæ уым дæр куыстон æмæ амæлттæ**
 æмæ уым =дæр куыс -т -он æмæ амæл -тт -æ
 and DemDist.IN =PTCL work TR PST.TR.1SG and possibility, means PL NOM

кодтон , нæхимæ дæр ссыдтæн
 код -т -он нæ= химæ =дæр ссыд -тæн
 do TR PST.TR.1SG POSS.1PL= REFL.ALL =PTCL climb.up PST.INTR.1SG

уый фæстæ , мæ мад æмæ мыл мæ фыд
 уый фæстæ мæ= мад æмæ =мыл мæ= фыд
 DemDist.GEN after POSS.1SG= mother and =1SG.ENCL.SUPER POSS.1SG= father

æнкъард кодтой æмæ мæ нал ауагътой , нæ
 æнкъард код -т -ой æмæ мæ= нал а- уагът -ой нæ
 sorrow do TR PST.TR.3PL and POSS.1SG= no.longer PV let.go PST.TR.3PL NEG

хæдзары бад , зæгъгæ
 хæдзар -ы бад -*0 зæгъ -гæ
 house INESS sit IMP.2SG say CONV

I worked and earned money there too, then I returned home, my mother and father missed me and didn't let me go anymore, told me to stay at home.

25.2 **Æнæуый уым дæр дзæбæх уыди**
 æнæуый уым =дæр дзæбæх уыд -и
 just DemDist.IN =PTCL good be PST.INTR.3SG

Anyway it was good there.

26 **Дзæбæх горæт у , рæсугъд , æмбæлттæ мын**
 дзæбæх горæт у рæсугъд æмбæл -ттæ =мын
 good town be.PRS.3SG beautiful friend PL =1SG.ENCL.DAT

дзы бирæ æмбæлттæ базыдтон , уым чи
 =дзы бирæ æмбæл -ттæ ба- зыд -т -он уым чи
 =3SG.ENCL.INESS a.lot.of friend PL PV know TR PST.TR.1SG DemDist.IN who

цæры , ахæмтæ , æппæт Уæрæсейæ дæр чи
 цæр -ы ахæм -т -æ æппæт Уæрæсе -йæ =дæр чи
 live PRS.3SG such PL NOM all Russia ABL =PTCL who

ссыди , бирæтæ дзы уыди
 ссыд -и бирæ -т -æ =дзы уыд -и
 climb.up PST.INTR.3SG a.lot.of PL NOM =3SG.ENCL.INESS be PST.INTR.3SG

Владивасток , Хабаровск , уæдæ уырдыгæй чи ссыди
 Владивасток Хабаровск уæдæ уырдыгæй чи ссыд -и
 Vladivostok Khabarovsk so from.there who climb.up PST.INTR.3SG

ахæмтæ

ахæм -т -æ
such PL NOM

It is a good city, beautiful, I have a lot of friends there, I met friends, who live there and who came all over the Russia – from Vladivostok, Khabarovsk.

27.1 **Æмæ тынг дзæбæх адæм уыдысты бæргæ , ныр дæр**
æмæ тынг дзæбæх адæм уыд -ысты бæргæ ныр =дæр
and very good people be PST.INTR.3PL of course now =PTCL

сæ фæмысын , арæх сæм фæдзурын
=сæ фæ- мыс -ын арæх =сæм фæ- дзур -ын
=3PL.ENCL.GEN PV remember PRS.1SG frequent =3PL.ENCL.ALL PV talk PRS.1SG

They are of course good people, I remember them often, call them frequently.

27.2 **Уыдон дæр мæ фæмысынц , фæстæмæ**
уыдон =дæр мæ= фæ- мыс -ынц фæстæмæ
DemDist.PL.NOM =PTCL POSS.1SG= PV remember PRS.3PL back

мæм фæдзурынц , фæлæ ныртæккæ нырма гæнæн нæма и
=мæм фæ- дзур -ынц фæлæ ныртæккæ нырма гæнæн нæма и
=1SG.ENCL.ALL PV talk PRS.3PL but now so far possibility not.yet EXST

цæмæй фæстæмæ ацæуон
цæмæй фæстæмæ а- цæу -он
in.order.to back PV go SBJV.1SG

And they remember me, call me too, but I don't have an opportunity to go there again right now.

27.3 **Афтæ**
афтæ
so

So.

28.1 **Бирæ хорз адæмыл дзы фембæлдтæн**
бирæ хорз адæм -ыл =дзы фе- мбæлд -тæн
a.lot.of good people SUPER =3SG.ENCL.INESS PV meet PST.INTR.1SG

I met there a lot of good people.

28.2 **Афтæ зæгъдынæн , æмæ хорз адæм бирæ и кæмфæндыдæр**
афтæ зæгъ -дзынæн æмæ хорз адæм бирæ и кæмфæнды -дæр
so say FUT.1SG and good people a.lot.of EXST everywhere INDEF

I tell, there are a lot of good people everywhere.

28.3 **Везде есть хорошие люди**

There are good people everywhere.

28.4 **Афтæ**
афтæ
so

So.

28.5 **Цы ма радзурон ?**
цы =ма ра- дзур -он
what =yet PV talk SBJV.1SG

What else?

28.6 **Казахстаны куыд уыдтæн , уый дæр .**
Казахстан -ы куыд уыд -тæн уый =дæр
Kazakstan GEN how be PST.INTR.1SG DemDist.GEN =PTCL

How I was at Kazakhstan.

29.1 **Уазæгуаты ацыдыстæм маæ зонгæтимæ**
уазæгуаты а- цыд -ыстæм маæ= зон -гæ -т -имæ
at someone's place PV go PST.INTR.1PL POSS.1SG= know CONV PL COMIT

Казахстанмæ .

Казахстан -мæ

Kazakstan ALL

My friends and I went to Kazakhstan.

29.2 **Ну , маен фæндыди фенын , куыд цæрынц ,**
ну маен фæндыд -и фен -ын куыд цæр -ынц
HES I.GEN want PST.INTR.3SG PV+see INF how live PRS.3PL

æвæццагæн , гыццыл сымах хуызæн дæр , сымах дæр
æвæццагæн гыццыл сымах хуызæн =дæр сымах =дæр
maybe small you.PL like =PTCL you.PL =PTCL

фæндыди , маæ мах ам куыд цæрæм ,
фæндыд -и маæ= мах ам куыд цæр -æм
want PST.INTR.3SG POSS.1SG= we.NOM DemProx.IN how live PRS.1PL
here

уыдæттæ базонын , цыдæр ... æз та афтæ
уыдæ -ттæ ба- зон -ын цы -дæр æз =та афтæ
DemDist.PL PL PV know INF what INDEF I =CONTR so

ацыдтæн , цæмæй æз дæр истытæ базонон
а- цыд -тæн цæмæй æз =дæр исты -т -æ ба- зон -он
PV go PST.INTR.1SG in.order.to I =PTCL something PL NOM PV know SBJV.1SG

, йер кæмдæр фæсарæнты адæм куыд цæрынц , зæгъгæ .
йер кæм -дæр фæсарæн -т -ы адæм куыд цæр -ынц зæгъ -гæ
now where INDEF abroad PL INESS people how live PRS.3PL say CONV

Well, I wanted to see, how people lived, probably as you, you want to see how we live... I went to know something, for example, how people abroad were living.

30.1 **Æмæ бацыдыстæм тынг зæронд хъæумæ .**
æмæ ба- цыд -ыстæм тынг зæронд хъæу -мæ
and PV go PST.INTR.1PL very old village ALL

We went to a very old village.

30.2 **Ну** , **мæнæ** **раджы** **заманты** **дзы** **куыд**
 ну мæнæ раджы заман -т -ы =дзы куыд
 HES there,that.is long.time.ago time PL INESS =3SG.ENCL.INESS how

цардысты , **ныр дæр** **дзы** **афтæ** **цæрынц** .
 цард -ысты ныр =дæр =дзы афтæ цæр -ынц
 live PST.INTR.3PL now =PTCL =3SG.ENCL.INESS so live PRS.3PL

Well, people live there as they lived long time ago.

30.3 **Йер** **дзы** ... **хæргæ** **дæр** **зæххыл** **фæкæнынц** ,
 йер =дзы хæр -гæ =дæр зæхх -ыл фæ- кæн -ынц
 now =3SG.ENCL.INESS eat CONV =PTCL land SUPER PV do PRS.3PL

мæнæ **афтæ** , **раздæр-иу** **куыд бадтысты** , **афтæ** .
 мæнæ афтæ раз -дæр =иу куыд бадт -ысты афтæ
 there,that.is so front COMPAR =ITER how sit PST.INTR.3PL so
 DISC

Well, they eat sitting on the ground, as people before were sitting.

31.1 **Сæ** **стъл** **хуыйны** « **дастархан** » **æмæ афтæ** , **зæххыл**
 сæ= стъл хуыйн -ы дастархан æмæ афтæ зæхх -ыл
 POSS.3PL= table be called PRS.3SG dastarxan and so land SUPER

сбадынц , **ноджы даргъ стъл** , **æмæ афтæ цай** **фæцымынц**
 с- бад -ынц ногджы даргъ стъл æмæ афтæ цай фæ- цым -ынц
 PV sit PRS.3PL more long table and so tea PV drink PRS.3PL

бон-изæрмæ **дзул** **хæ** ... **дзулимæ** .
 дзул хæ дзул -имæ
 bread HES bread COMIT

The table is called "dastarkhan", and they sit on the ground, and besides the table is long, and they drink tea, bread.. with bread from morning to evening.

31.2 **Уым** **дæр** **фæдæн** , **федтон** **бирæ** **адæм** ,
 уым =дæр фæ- дæн фед -т -он бирæ адæм
 DemDist.IN =PTCL PV be.PRS.1SG PV+see TR PST.TR.1SG a.lot.of people

уым **дæр** **ис** **дзæбæх** **адæм** .
 уым =дæр ис дзæбæх адæм
 DemDist.IN =PTCL EXST good people

And I was there, met a lot of people, there are good people there.

32.1 **Фæлæ** **дзы** **цы** ... **мæ** **зæрдæмæ** ... **цымыдисаг**
 фæлæ =дзы цы мæ= зæрдæ -мæ цымыдисаг
 but =3SG.ENCL.INESS what POSS.1SG= heart ALL interesting

мæм	цы	фæкасти	,	цыдæр	æгъдæуттæ
=мæм	цы	фæ- каст -и		цы -дæр	æгъдæу -тт -æ
=1SG.ENCL.ALL	what	PV look PST.INTR.3SG		what INDEF	custom PL NOM

дзы	ирон	æгъдæутты	хуызæн	сты	,	кæцыдæр
=дзы	ирон	æгъдæу -тт -ы	хуызæн	сты		кæцы -дæр
=3SG.ENCL.INESS	Ossetic	custom PL GEN	like	be.PRS.3PL		what INDEF

æгъдæуттæ
æгъдæу -тт -æ
custom PL NOM

But what I liked most, what surprised me, is that some traditions are like Ossetian traditions, some traditions.

32.2 Йер	дзы	ис	ахæм	цыдæр	хабæрттæ	,	æмæ	махмæ
йер	=дзы	ис	ахæм	цы -дæр	хабæр -тт -æ		æмæ	махмæ
now	=3SG.ENCL.INESS	EXST	such	what INDEF	news PL NOM		and	we.ALL

is

дæр	афтæ	фæкæнынц
=дæр	афтæ	фæ- кæн -ынц
=PTCL	so	PV do PRS.3PL

They do things, we do too.

33.1 Уым	дæр	йер	,	махмæ	куыд	у	,	афтæ	бæрæгбонмæ
уым	=дæр	йер		махмæ	куыд	у		афтæ	бæрæг бон -мæ
DemDist.IN	=PTCL	now		we.ALL	how	be.PRS.3SG		so	remarkable day ALL

holiday

фыс	аргæвдынц	,	бакой йæ кæнынц	,	æмæ	стæй
фыс	аргæвд -ынц		ба- кой =йæ кæн -ынц		æмæ	стæй
sheep	slaughter PRS.3PL		PV mention =3SG.ENCL.GEN do PRS.3PL		and	then

slaughter

иууылдæр	нумæ	сбадынц	,	баминас	кæнынц
иууылдæр	иумæ	с- бад -ынц		ба- минас	кæн -ынц
all	together	PV sit PRS.3PL		PV feast	do PRS.3PL

They slaughter a sheep for holidays, then sit together and have meal.

33.2 Стæй	сæм	уазæг	дæр	каджын	у	,	йер	махмæ
стæй	=сæм	уазæг	=дæр	кад -джын	у		йер	махмæ
then	=3PL.ENCL.ALL	guest	=PTCL	esteem ADJ	be.PRS.3SG		now	we.ALL

дæр	уазæг	каджын	у
=дæр	уазæг	кад -джын	у
=PTCL	guest	esteem ADJ	be.PRS.3SG

Besides, they respect guests very much and we honor our guests too.

34.1 Цыдæр	æгъдæуттæ	дзы	ис	,	æмæ	мах
цы -дæр	æгъдæу -тт -æ	=дзы	ис		æмæ	мах
what INDEF	custom PL NOM	=3SG.ENCL.INESS	EXST		and	we.NOM

æгъдæутты	хуызæн	сты	,	ирон	адæмы	æгъдæутты	хуызæн	.
æгъдæу -тт -ы	хуызæн	сты		ирон	адæм -ы	æгъдæу -тт -ы	хуызæн	
custom PL GEN	like	be.PRS.3PL		Ossetic	people GEN	custom PL GEN	like	

There are som traditions, similar to ours, to the traditions of Ossetic people.

34.2 Сæ	хъæу	дæр	афтæ	,	мæнæ	махмæ	цы	хæдзæрттæ
cæ=	хъæу	=дæр	афтæ		мæнæ	махмæ	цы	хæдзæр -тт -æ
POSS.3PL=	village	=PTCL	so		there,that.is	we.ALL	what	house PL NOM
					DISC			

и	,	ахæм	хæдзæрттæ	дзы	и	.
и		ахæм	хæдзæр -тт -æ	=дзы	и	
EXST		such	house PL NOM	=3SG.ENCL.INESS	EXST	

As for the village, they have the same houses there, as we have.

34.3 Уым	дæр	фыстæ	дарынц	,	афтæ	хæдзары
уым	=дæр	фыс -т -æ	дар -ынц		афтæ	хæдзар -ы
DemDist.IN	=PTCL	sheep PL NOM	hold,keep PRS.3PL		so	house INESS

куыст	кæнынц	,	цæхæрадоны	,	цыдæр	æмхуызондзинæдтæ
куыст	кæн -ынц		цæхæрадон -ы		цы -дæр	æмхуызондзинæд -т -æ
work	do PRS.3PL		garden INESS		what INDEF	similarity PL NOM

дзы	уыди	.
=дзы	уыд -и	
=3SG.ENCL.INESS	be PST.INTR.3SG	

They keep sheep, do their house work, work at the garden, there is similarity.

35.1 Æмæ се	‘	взаг	дæр	сын	иугыццыл
æмæ се=		взаг	=дæр	=сын	иу гыццыл
and POSS.3PL=		language	=PTCL	=3PL.ENCL.DAT	one small

бамбæрстон	,	базыдтон	,	цы-иу
ба- мбæрст -он		ба- зыд -т -он		цы - =иу
PV know PST.TR.1SG		PV know TR PST.TR.1SG		what =ITER

дзырдтой	,	уый-иу	гыццыл	æмбæрстон	,	афтæ	,
дзырд -т -ой		уый =иу	гыццыл	æмбæрст -он		афтæ	
talk TR PST.TR.3PL		DemDist.NOM =ITER	small	know PST.TR.1SG		so	

цыдæр	ныхæстæ	.
цы -дæр	ныхæс -т -æ	
what INDEF	word PL NOM	

I understood their language a little, knew, what they were speaking about, I understood that, some words.

35.2 Цыдæр	ныхæстæ	дзы	бахъуыды	кодтон	,
цы -дæр	ныхæс -т -æ	=дзы	ба- хъуыды	код -т -он	
what INDEF	word PL NOM	=3SG.ENCL.INESS	PV thought	do TR PST.TR.1SG	

сахуыр кодтон .
 с- ахуыр код -т -он
 PV study do TR PST.TR.1SG

I remembered, learned some words.

35.3 **Уым мын афтæ дæр уыди** , **ахæм адæм** ,
 уым =мын афтæ =дæр уыд -и ахæм адæм
 DemDist.IN =1SG.ENCL.DAT so =PTCL be PST.INTR.3SG such people

æмæ чи дзырдтой , **ам** , **дам** , **лæуу** ,
 æмæ чи дзырд -т -ой ам =дам лæуу -*0
 and who talk TR PST.TR.3PL DemProx.IN =CIT stay IMP.2SG
 here

зæгъгæ , **махмæ** .
 зæгъ -гæ махмæ
 say CONV we.ALL

There was something for me, there were people, who told me - stay here with us.

36.1 **Ам махимæ цæрдзынæ** , **куыст дын**
 ам мах -имæ цæр -дзынæ куыст =дын
 DemProx.IN we.NOM COMIT live FUT.2SG work =2SG.ENCL.DAT
 here

ссардзыстæм .
 ссар -дзыстæм
 find FUT.1PL

You will live here, we'll find you job here.

36.2 **Ахæм хабар мæ нæ фæндыди** , **æмæ фæстæмæ**
 ахæм хабар мæ= нæ фæндыд -и æмæ фæстæмæ
 such news POSS.1SG= NEG want PST.INTR.3SG and back

рацыдтæн .
 ра- цыд -тæн
 PV go PST.INTR.1SG

But I didn't want, and I returned.

36.3 **Афтæ** .
 афтæ
 so

So.

36.4 **Бирæ цыдæртæ дзы фæдтон** ,
 бирæ цы -дæр -т -æ =дзы фæд -т -он
 a.lot.of what INDEF PL NOM =3SG.ENCL.INESS PV+see TR PST.TR.1SG

аластой мæ цыдæр дворецтæ йедтæм ,
 а- ласт -ой =мæ цы -дæр дворец -т -æ йед -т -æм
 PV carry PST.TR.3PL =1SG.ENCL.GEN what INDEF palace PL NOM HES PL ALL

раздær	цыдær	хантæ	кæм	царди	, ахæм
раздær	цы -дær	хан -т -æ	кæм	цард -и	ахæм
in.the.beginning	what INDEF	khan PL NOM	where	live PST.INTR.3SG	such

бынæттæм
 бынæт -т -æм
 place PL ALL

I saw many things there, I was taken to a palace, and to some other places, where khans had lived before.

37.1 **Æмæ тынг рæсугъд бынæттæ фæдтон , экскурситæ**
 æмæ тынг рæсугъд бынæт -т -æ фæд -т -он экскурси -тæ
 and very beautiful place PL NOM PV+see TR PST.TR.1SG excursion PL

мын	скодтой	, равдыстой	алцыдær
=мын	с- код -т -ой	ра- вдыст -ой	алцыдær
=1SG.ENCL.DAT	PV do TR PST.TR.3PL	PV show PST.TR.3PL	everything

I saw very beautiful places, the excursions were organized for me, they showed me everything.

37.2 **Æмбæлттæ дær мын дзы баззæди**
 æмбæл -ттæ =дær =мын =дзы ба- ззæд -и
 friend PL =PTCL =1SG.ENCL.DAT =3SG.ENCL.INESS PV stay PST.INTR.3SG

Алма-Атайы бирæ	, базыдтон	адæмы	дзæбæх	, æмæ йер
бирæ	ба- зыд -т -он	адæм -ы	дзæбæх	æмæ йер
a.lot.of	PV know TR PST.TR.1SG	people GEN	good	and now

дær семæ фæдзурын , фæфыссын
=дær семæ фæ- дзур -ын фæ- фысс -ын
=PTCL 3PL.COMIT PV talk PRS.1SG PV write PRS.1SG

I have a lot of friends in Alma-Ata, I call and write them regularly.

37.3 **Фæфæрсынц , куыд дæ , цы дæ**
 фæ- фæрс -ынц куыд дæ цы дæ
 PV ask PRS.3PL how be.PRS.2SG what be.PRS.2SG

They ask how I am.

38.1 **Бирæ адæмтæ мын афтæ дær дзырдтой ,**
 бирæ адæм -т -æ =мын афтæ =дær дзырд -т -ой
 a.lot.of people PL NOM =1SG.ENCL.DAT so =PTCL talk TR PST.TR.3PL

сæ	зæрдæмæ	тынг кæй	фæцыдтæн	, æмæ , дам ,
сæ=	зæрдæ -мæ	тынг кæй	фæ- цыд -тæн	æмæ =дам
POSS.3PL=	heart ALL	very who.GEN	PV go PST.INTR.1SG	and =CIT

ам	лæуу	мах	... ну	, мах	æхсæн	цær	, афтæ
ам	лæуу -*0	мах	ну	мах	æхсæн	цær -*0	афтæ
DemProx.IN	stay IMP.2SG	we.NOM	HES	we.GEN	among	live IMP.2SG	so
here							

дæр дзырдтой , фæлæ мæ нæ бафæндыди
 =дæр дзырд -т -ой фæлæ мæ= нæ ба- фæндыд -и
 =PTCL talk TR PST.TR.3PL but POSS.1SG= NEG PV want PST.INTR.3SG

Many people told me, that they liked me, and they told me "stay with us, live among us", they told it in that way, but I didn't want it.

38.2 Афтæ , фæстæмæ ссыдтæн , дарддæр куыстон
 афтæ фæстæмæ ссыд -тæн дард -дæр куыс -т -он
 so back climb.up PST.INTR.1SG distant COMPAR work TR PST.TR.1SG

, мæ куысты кой кодтон
 мæ= куыст -ы кой код -т -он
 POSS.1SG= work GEN mention do TR PST.TR.1SG

So I returned home, continued to work, did my work.

38.3 И всё
 и всё
 that's it

And so it is.

38.4 Цы ма радзурон ?
 цы =ма ра- дзур -он
 what =yet PV talk SBJV.1SG

38.5 Цæй кой ракæнон ?
 цæй кой ра- кæн -он
 what.GEN mention PV do SBJV.1SG

What else can I tell?

39 Наташа : А как отец с мамой познакомился ты рассказала ?
 Наташа А как с
 Natasha how

Did you tell how your father and mother met?

40.1 Фатима : Афтæ йæ ... бæлвырд æй нæ
 Фатима афтæ =йæ бæлвырд =æй нæ
 Fatima so =3SG.ENCL.GEN exact =3SG.ENCL.GEN NEG

радзырдтон , фæлæ ... Куысты мидæг базонгæ сты
 ра- дзырд -т -он фæлæ куыст -ы мидæг ба- зон -гæ сты
 PV talk TR PST.TR.1SG but work GEN inside PV know CONV be.PRS.3PL

Well... not exactly, but.. they met at work.

40.2 Æмæ сæ нухатт мæ фыдымад куысты мидæг
 æмæ =сæ иу хатт мæ= фыд -ы мад куыст -ы мидæг
 and =3PL.ENCL.GEN one time POSS.1SG= father GEN mother work GEN inside

федта	,	куыст	ну	...	Скорыйыл	куыстой	,	мамаæ
фед -т -а		куыст	ну		скорый -ыл	куыст -ой		мамаæ
PV+see TR PST.TR.3SG		work	HES		ambulance SUPER	work PST.TR.3PL		mom

– **фельдшерæй** , **папæ** **та** **шофырæй** .
 фельдшер -æй папæ =та шофыр -æй
 paramedic ABL dad =CONTR driver ABL

One day my grandmother saw them at work, work well... They worked at the ambulance, my mother was a medical worker and my father was a driver.

41.1 ‘ **Мæ** **кадæмдæр** , **вызов** **куыд** **вæййы** , **вызов** **поступил** , **æмаæ**
 Мæ кадæм -дæр вызов куыд вæйй -ы вызов æмаæ
 and where INDEF call how happen PRS.3SG call and

кадæмдæр	фæцæйцыдысты	,	æмаæ	сæ	мæ
кадæм -дæр	фæ- цæй- цыд -ысты		æмаæ	=сæ	мæ=
where INDEF	PV PV go PST.INTR.3PL		and	=3PL.ENCL.GEN	POSS.1SG=

бабу	федта	,	мæ	фыдымад	.
бабу	фед -т -а		мæ=	фыд -ы мад	
grandmother	PV+see TR PST.TR.3SG		POSS.1SG=	father GEN mother	

Someone called the ambulance, as usual, and they were driving somewhere when my grandmother, my father's mother, saw them.

41.2 **Æмаæ** **мæ** **фыды** **бафарста** , **уыцы** **дзæбæх** **чызг**
 æмаæ мæ= фыд -ы ба- фарс -т -а уыцы дзæбæх чызг
 and POSS.1SG= father GEN PV side TR PST.TR.3SG that good girl

та	,	дам	,	чи	у	,	каимæ	фæцæйцыдтæ	,
=та		=дам		чи	у		каимæ	фæ- цæй- цыд -тæ	
=CONTR		=CIT		who	be.PRS.3SG		who.COMIT	PV PV go PST.INTR.2SG	

зæгъгæ , **уый** .
 зæгъ -гæ уый
 say CONV DemDist.GEN

She asked my father, who was that nice girl he was in the ambulance with.

42.1 **Æмаæ** **йæ** **мæ** **фыд** **бахъуыды** **кодта** ,
 æмаæ =йæ мæ= фыд ба- хъуыды код -т -а
 and =3SG.ENCL.GEN POSS.1SG= father PV thought do TR PST.TR.3SG

ома	,	мæ	мады	зæрдæмæ	фæцыди	,
ома		мæ=	мад -ы	зæрдæ -мæ	фæ- цыд -и	
that is to say		POSS.1SG=	mother GEN	heart ALL	PV go PST.INTR.3SG	

зæгъгæ .
 зæгъ -гæ
 say CONV

And my father took in mind that his mother liked her.

42.2 **Æмæ уый дæр афтæ , кæд , дам , дæ зæрдæмæ**
 æмæ уый =дæр афтæ кæд =дам дæ= зæрдæ -мæ
 and DemDist.GEN =PTCL so if =CIT POSS.2SG= heart ALL
 POSS.2SG

фæцыди , уæд , дам , æй æз æртæккæ
 фæ- цыд -и уæд =дам =æй æз æртæккæ
 PV go PST.INTR.3SG then =CIT =3SG.ENCL.GEN I now

аскъæфдзынæн

а- скъæф -дзынæн
 PV kidnap FUT.1SG

And he, well, too... if you like her, I'll kidnap her right now.

43.1 **Æмæ нæхимæ куыддæр ... куыддæр фæ ... Куыд , дам ,**
 æмæ нæ= химæ куыддæр куыддæр куыд =дам
 and POSS.1PL= REFL.ALL as.soon.as as.soon.as how =CIT

æй скъæфыс , фæлæуу , дам , ома
 =æй скъæф -ыс фæ- лæуу -*0 =дам ома
 =3SG.ENCL.GEN kidnap PRS.2SG PV stand IMP.2SG =CIT that is to say

So at home, as soon as... How, well, kidnap, hang on!

43.2 **Мæ фыдыфсымæр тæрсгæ дæр ма фæкодта**
 мæ= фыд -ы фсымæр тæрс -гæ =дæр =ма фæ- код -т -а
 POSS.1SG= father GEN brother fear CONV =PTCL =yet PV do TR PST.TR.3SG

, мæ фыдимæ иу уаты цардысты , æмæ æртæккæ ,
 мæ= фыд -имæ иу уат -ы цард -ысты æмæ æртæккæ
 POSS.1SG= father COMIT one place INESS live PST.INTR.3PL and now

дам , чындз куы раскъæфа , уæд , дам , æй цы
 =дам чындз куы ра- скъæф -а уæд =дам =æй цы
 =CIT bride when PV kidnap SBJV.3SG then =CIT =3SG.ENCL.GEN what

фæкæндзыстæм , зæгъгæ
 фæ- кæн -дзыстæм зæгъ -гæ
 PV do FUT.1PL say CONV

My uncle (my father's brother) was even afraid, they lived in the same room with my father, and told, if he kidnaped the bride now, what we would do with her.

44.1 **Афтæ дæр ма бакодта**
 афтæ =дæр =ма ба- код -т -а
 so =PTCL =yet PV do TR PST.TR.3SG

He told it so.

44.2 **Æмæ ... Ну , уый хынджылæг кодта , стæй рæстæг**
 æмæ Ну уый хынджылæг код -т -а стæй рæстæг
 and well DemDist.GEN mockery do TR PST.TR.3SG then time

куы рацыди , **уæд æгъдауæй скодтой** ,
 куы ра- цыд -и уæд æгъдау -æй с- код -т -ой
 when PV go PST.INTR.3SG then custom ABL PV do TR PST.TR.3PL

минæвæрттæ барвыстой , **хистæртæ бар**
 минæвæр -тт -æ ба- рвыст -ой хистæр -т -æ бар
 messenger PL NOM PV send PST.TR.3PL elder PL NOM permission

радтой , **æмæ йæ ракуырда** .
 рад -т -ой æмæ =йæ ра- куырда -т -а
 give.PFV TR PST.TR.3PL and =3SG.ENCL.GEN PV ask TR PST.TR.3SG

And.. Well, he was not serious, of course, then, when time passed, they celebrated traditional wedding, asked in marriage, seniors gave the permission and they married.

44.3 **Афтæ** .
 афтæ
 so

So.

44.4 **Æрхаста йæ Алагирмæ** .
 æр- хаст -а =йæ Алагир -мæ
 PV carry PST.TR.3SG =3SG.ENCL.GEN Alagir ALL

He took her to Alagir.

44.5 **Æмæ сын уыйфæстæ цот рацыди** .
 æмæ =сын уый фæстæ цот ра- цыд -и
 and =3PL.ENCL.DAT DemDist.GEN after descendants PV go PST.INTR.3SG

Then their children were born.

45 **Олег : Мадинайы куы уыдтам** , **уæд цыдæр истори**
 Олег Мадина -йы куы уыд -т -ам уæд цы -дæр истори
 Oleg Madina GEN when see TR PST.TR.1PL then what INDEF story

нын радзырдтай , **фæлæ æз ферох**
 =нын ра- дзырд -т -ай фæлæ æз фе- рох
 =1PL.ENCL.DAT PV talk TR PST.TR.2SG but I PV forgotten

кодтон .
 код -т -он
 do TR PST.TR.1SG

When we were with Madina, you told us a story, but I forgot it.

46.1 **Фатима : Цæй тыххæй уыди** , **уый** ?
 Фатима цæй тыххæй уыд -и уый
 Fatima what.GEN for be PST.INTR.3SG DemDist.GEN

What was it about?

46.2 **Аппетиты** **тыххæй** ?
 аппетит -ы тыххæй
 appetite GEN for

About appetite?

47 **Олег** : **О** , **о** .
 Олег о о
 Oleg yes yes

Yes, yes.

48.1 **Фатима** : **Æрхъуыды йæ** **кодтай** ?
 Фатима æр- хъуыды =йæ код -т -ай
 Fatima PV thought =3SG.ENCL.GEN do TR PST.TR.2SG

You remembered?

48.2 **А** , **уыцы** **аргъау-ну** **мын** **бабу** **дзырдта** ,
 а уыцы =мын бабу дзырд -т -а
 and that =1SG.ENCL.DAT grandmother talk TR PST.TR.3SG

мæ **фыдымад** .
 мæ= фыд -ы мад
 POSS.1SG= father GEN mother
 grandmother

My grandmother told me the story.

48.3 **Æз** **гыццылæй** **мæ** **фыдымадимæ** **хъомыл** **кодтон** ,
 æз гыццыл -æй мæ= фыдымад -имæ хъомыл код -т -он
 I small ABL POSS.1SG= grandmother COMIT grown-up do TR PST.TR.1SG

арæх-ну **баззатæн** **мæ** **фыдымадимæ** , **æмæ-ну**
 ба- ззад -тæн мæ= фыдымад -имæ æмæ =иу
 PV stay PST.INTR.1SG POSS.1SG= grandmother COMIT and =ITER

мын **аргъæуттæ** , **таурæгътæ** **дзырдта** ,
 =мын аргъæу -тт -æ таурæгъ -т -æ дзырд -т -а
 =1SG.ENCL.DAT tale PL NOM legend PL NOM talk TR PST.TR.3SG

бирæтæ **дзы** **хъуыды** **нал** **кæнын** , **уæд** **афтæ**
 бирæ -т -æ =дзы хъуыды нал кæн -ын уæд афтæ
 a.lot.of PL NOM =3SG.ENCL.INESS thought no.longer do PRS.1SG then so

нæма ...
 нæма
 not.yet

I grew with my grandmother, I often stayed with my grandmother, and she told me stories, legends, I don't remember much, I was not...

49.1 **Уыйас** **нæма** **уыдтæн** , **цæмæй** **сæ** **фысгæ**
 уыйас нæма уыд -тæн цæмæй =сæ фыс -гæ
 so much not.yet be PST.INTR.1SG in.order.to =3PL.ENCL.GEN write CONV

ныккæнон

нык- кæн -он

PV do SBJV.1SG

I wasn't old enough to write them down.

49.2 **Фæлæ** **дзы** **афтæмæй** **цы** **хъуыды кæнын** , **уыдонæй**
 фæлæ =дзы афтæмæй цы хъуыды кæн -ын уыдон -æй
 but =3SG.ENCL.INESS so what thought do PRS.1SG DemDist.PL ABL
 remember

иу **мæнæ** **дохтыры** **тыххæй** , **рынчыны** **тыххæй** , **аппетиты**
 иу мæнæ дохтыр -ы тыххæй рынчын -ы тыххæй аппетит -ы
 one there,that.is physician GEN for ill GEN for appetite GEN
 DISC

тыххæй

тыххæй

for

But one of those I remember is about a doctor, about a sick man, about an appetite.

50 **Йер** **раджы** **заманы-иу** **адæм** **ахуыргонд** **нæма**
 йер раджы заман -ы =иу адæм ахуыр гонд нæма
 now long.time.ago time GEN =ITER people study do.PTCP.PST not.yet

уыдысты , **хъæуты** **чи** **царды** , **уыдон** **кæсын**
 уыд -ысты хъæу -т -ы чи цард -ы уыдон кæс -ын
 be PST.INTR.3PL village PL INESS who life INESS DemDist.PL.NOM look INF

, **фыссын** **нæ** **зыдтой** , **фæлæ-иу** **афтæ** **кæрæдзийы** **æхсæн**
 фысс -ын нæ зыд -т -ой фæлæ =иу афтæ кæрæдзи -йы æхсæн
 write INF NEG know TR PST.TR.3PL but =ITER so RCP GEN among

таурæгътæ **дзырдтой**

таурæгъ -т -æ дзырд -т -ой

legend PL NOM talk TR PST.TR.3PL

Long ago people were not educated yet, those who lived in the villages, could not read, write, but told each other some legends.

51.1 **Æмæ** **иуахæмы** **уыцы** **рæстæджы** **сæм** **дохтыр**
 æмæ иу ахæм -ы уыцы рæстæдж -ы =сæм дохтыр
 and one such GEN that time INESS =3PL.ENCL.ALL physician

фæзынди , **ахуыргонд** , **мæнæ** **уырыссагау**
 фæ- зынд -и ахуыр гонд мæнæ уырыссаг -ау
 PV appear PST.INTR.3SG study do.PTCP.PST there,that.is Russian EQU

дзурын чи зыдта , ахæм дохтыр .
 дзур -ын чи зыд -т -а ахæм дохтыр
 talk PRS.1SG who know TR PST.TR.3SG such physician

At that time there appeared a doctor, educated, and he spoke Russian as well, that doctor.

51.2 Æмæ-иу сæм уый тынг кадджын уыди
 æмæ =иу =сæм уый тынг кад -джын уыд -и
 and =ITER =3PL.ENCL.ALL DemDist.NOM very esteem ADJ be PST.INTR.3SG

, дохтыр , зæгъгæ .
 дохтыр зæгъ -гæ
 physician say CONV

It was honorable for them, a doctor, they say.

51.3 Раджы заманы дохтыртæ нæ уыди .
 раджы заман -ы дохтыр -т -æ нæ уыд -и
 long.time.ago time INESS physician PL NOM NEG be PST.INTR.3SG

There were no doctors at those times.

52.1 Æмæ иу бинонтæм иу лæг фæрынчын и .
 æмæ иу бинон -т -æм иу лæг фæ- рынчын и
 and one family PL ALL one man PV ill EXST

And in a family a man became ill.

52.2 Рынчын , зæгъгæ , цыдæр ныллæмæгъ и , цыдæр
 рынчын зæгъ -гæ цы -дæр ныл- лæмæгъ и цы -дæр
 ill say CONV what INDEF PV weak EXST what INDEF

кодта , æмæ дохтырмæ фæдзырдтой йæ
 код -т -а æмæ дохтыр -мæ фæ- дзырд -т -ой =йæ
 do TR PST.TR.3SG and physician ALL PV talk TR PST.TR.3PL =3SG.ENCL.GEN

бинонтæ æмæ йæ фæрсынц ... Æмæ дохтыр рынчынмæ
 бинон -т -æ æмæ =йæ фæрс -ынц Æмæ дохтыр рынчын -мæ
 family PL NOM and =3SG.ENCL.GEN ask PRS.3PL and physician ill ALL

бацыди æмæ йæ фæрсы , цы , дам ,
 ба- цыд -и æмæ =йæ фæрс -ы цы =дам
 PV go PST.INTR.3SG and =3SG.ENCL.GEN ask PRS.3SG what =CIT

кæныс , цы дæ риссы , цы дæ хъыгдары
 кæн -ыс цы дæ рисс -ы цы дæ хъыгдар -ы
 do PRS.2SG what be.PRS.2SG hurt PRS.3SG what be.PRS.2SG disturb PRS.3SG

?

Became ill, weak, something happened to him, and his family called the doctor and asked him... And the doctor came up to the sick man and asked him, what had happened to him, what hurt, what was the trouble.

53.1 **Омæ** , **дам** , **мæнæ** **лæмæгъ** **дæн** , **цыдæр** ... **ну** , **йер**
 омæ =дам мæнæ лæмæгъ дæн цы -дæр ну йер
 well =CIT there,that.is weak be.PRS.1SG what INDEF HES now

цы , **цы** **дзы** **рысти** , **уый** **йын**
 цы цы =дзы рыст -и уый =йын
 what what =3SG.ENCL.INESS hurt PST.INTR.3SG DemDist.GEN =3SG.ENCL.DAT

радзырдта , **æмæ** **йын-иу** **афтæ**
 ра- дзырд -т -а æмæ =йын - =иу афтæ
 PV talk TR PST.TR.3SG and =3SG.ENCL.DAT =ITER so

бакодта , **мæнæ** , **дам** , **мæ** **мæ**
 ба- код -т -а мæнæ =дам мæ= мæ=
 PV do TR PST.TR.3SG there,that.is =CIT POSS.1SG= POSS.1SG=

бинонтæ **нал** **уадзынц** , **хæргæ** **кæн** , **зæгъгæ** .
 бинон -т -æ нал уадз -ынц хæр -гæ кæн -*0 зæгъ -гæ
 family PL NOM no.longer let.go PRS.3PL eat CONV do IMP.2SG say CONV

He says, I am weak somehow, told what the matter was , and said, that his family didn't live him alone, brought him to eat.

53.2 **Æмæ** , **дам** , **мын** **ахæм** , **дзидзатæ** ,
 æмæ =дам =мын ахæм дзидза -т -æ
 and =CIT =1SG.ENCL.DAT such meat PL NOM

цыдæртæ **фæхæрын** **кæнынц** , **æмæ** , **дам** , **мæн** **та**
 цы -дæр -т -æ фæ- хæр -ын кæн -ынц æмæ =дам мæн =та
 what INDEF PL NOM PV eat INF do PRS.3PL and =CIT I.GEN =CONTR
 eat

нæ **фæхъæуы** .
 нæ фæ- хъæу -ы
 NEG PV be.necessary PRS.3SG

He says they give me some meat, make me eat it, but I don't want it.

54.1 **Æмæ** , **дам** , **сын** **куыд** **кæнон** ?
 æмæ =дам =сын куыд кæн -он
 and =CIT =3PL.ENCL.DAT how do SBJV.1SG

What am I to do with them?

54.2 **Мæнæ** , **дам** , **ома** , **хæрын** , **дам** , **мæм** **бирæ**
 мæнæ =дам ома хæр -ын =дам =мæм бирæ
 there,that.is =CIT that is to say eat INF =CIT =1SG.ENCL.ALL a.lot.of

нæ **цæуы** .
 нæ цæу -ы
 NEG go PRS.3SG

I don't want to eat much, he says.

54.3 **Æмæ уæд дохтыр дæр бинонтæн афтæ , омæ , дам ,**
 æмæ уæд дохтыр =дæр бинон -т -æн афтæ омæ =дам
 and then physician =PTCL family PL DAT so well =CIT

æй бауадзут , гыццыл йæхимæ æрцауа
 =æй ба- уадз -ут гыццыл йæ= химæ æр- цау -а
 =3SG.ENCL.GEN PV leave IMP.2PL small POSS.3SG= REFL.ALL PV go SBJV.3SG

, цалынмæ йæм аппетит æрбацауа , уæдмæ йын
 цалынмæ =йæм аппетит æрба- цау -а уæдмæ =йын
 until =3SG.ENCL.ALL appetite PV go SBJV.3SG until.then =3SG.ENCL.DAT

хæрын ма кæнут .
 хæр -ын =ма кæн -ут
 eat INF =yet do IMP.2PL

Than the doctor tells the members of the family, live him alone, until appetite haven't come, don't give him food.

54.4 **Омæ , дам , хорз , зæгъгæ .**
 омæ =дам хорз зæгъ -гæ
 well =CIT good say CONV

So be it, he says.

54.5 **Æмæ дохтыр ацыди .**
 æмæ дохтыр а- цыд -и
 and physician PV go PST.INTR.3SG

And the doctor went away.

55.1 **Æмæ иу къуыри рацыди – рынчын нæ хæры , дыууæ**
 æмæ иу къуыри ра- цыд -и рынчын нæ хæр -ы дыууæ
 and one week PV go PST.INTR.3SG ill NEG eat PRS.3SG two
 ill

къуырийы рацыди – рынчын нæ хæры .
 къуыри -йы ра- цыд -и рынчын нæ хæр -ы
 week GEN PV go PST.INTR.3SG ill NEG eat PRS.3SG
 ill

One week passed, the sick man didn't eat, two week passed, the sick man didn't eat.

55.2 **Æмæ йæ бинонтæ скатай сты , нæ рынчын**
 æмæ =йæ бинон -т -æ с- катай сты нæ рынчын
 and =3SG.ENCL.GEN family PL NOM PV anxiety be.PRS.3PL NEG ill

цауыннæ хæры , цы кæны .
 цауыннæ хæр -ы цы кæн -ы
 why.not eat PRS.3SG what do PRS.3SG

The family was anxious why the sick man didn't eat, what had happened to him.

55.3 **Æмæ та дохтырæн йæ дуар бахостой ,**
 æмæ =та дохтыр -æн =йæ дуар ба- хост -ой
 and =CONTR physician DAT =3SG.ENCL.GEN door PV beat PST.TR.3PL

æрбаластой	та	йæ	рынчынмæ	.
æрба- ласт -ой	=та	=йæ	рынчын -мæ	
PV carry PST.TR.3PL	=CONTR	=3SG.ENCL.GEN	ill ALL	

They knocked the doctor's door again, brought him to the sick man.

55.4 Ама	,	нæ	рынчын	цы	кæны	,	цæуыннæ	хæры
а	=ма	нæ	рынчын	цы	кæн -ы		цæуыннæ	хæр -ы
DemProx.NOM	=yet	NEG	ill	what	do PRS.3SG		why.not	eat PRS.3SG

?

Well, what's happened to our sick man, why didn't he eat?

56.1 Æмæ уæд дохтыр	рынчынмæ	бацыди		æмæ йын
æмæ уæд дохтыр	рынчын -мæ	ба- цыд -и		æмæ =йын
and then physician	ill ALL	PV go PST.INTR.3SG		and =3SG.ENCL.DAT

афтæ зæгъы	,	цы	кæныс	,	цæуыннæ	хæрыс	?
афтæ зæгъ -ы		цы	кæн -ыс		цæуыннæ	хæр -ыс	
so say PRS.3SG		what	do PRS.2SG		why.not	eat PRS.2SG	

The doctor came up to the patient, asked him, what was the matter with you, why didn't you eat?

56.2 Омæ афтæ нæ	зæгътай	,	аппетит	цалынмæ
омæ афтæ =нæ	зæгът -ай		аппетит	цалынмæ
well so =1PL.ENCL.GEN	say PST.TR.2SG		appetite	until

æрбацæуа	,	уæдмæ	ма	бахæр	?
æрба- цæу -а		уæдмæ	ма	ба- хæр -*0	
PV go SBJV.3SG		until.then	NEG	PV eat IMP.2SG	

Well, you told me not to eat until appetite haven't come.

56.3 Æмæ йæм	æнхъæлмæ	кæсын	,	æмæ	аппетит	нæ
æмæ =йæм	æнхъæл -мæ	кæс -ын		æмæ	аппетит	нæ
and =3SG.ENCL.ALL	hope ALL	look PRS.1SG		and	appetite	NEG

зыны

зын -ы
appear PRS.3SG

I am waiting for him, but the appetite won't come.

56.4 Чи у	?
чи у	
who be.PRS.3SG	

Who is he?

56.5 Æрбалас	ма	йæ	!
æрба- лас -*0	=ма	=йæ	
PV carry IMP.2SG	=yet	=3SG.ENCL.GEN	

Bring him to me!

57.1 **Æмæ скатай сты бинонтæ , омæ ма йæ**
 æмæ с- катай сты бинон -т -æ омæ =ма =йæ
 and PV anxiety be.PRS.3PL family PL NOM well =yet =3SG.ENCL.GEN

зæгъ , аппетит чи у , мах æм
 зæгъ -*0 аппетит чи у мах =æм
 say IMP.2SG appetite who be.PRS.3SG we.NOM =3SG.ENCL.ALL

фæцæудзыстæм æмæ йæ æрласдзыстæм .
 фæ- цæу -дзыстæм æмæ =йæ æр- лас -дзыстæм
 PV go FUT.1PL and =3SG.ENCL.GEN PV carry FUT.1PL

And the members of the family became anxious, tell us, we will come and bring him.

57.2 **Аппетит нæм нæ цæуы , æнхъæлмæ кæсæм бон ,**
 аппетит =нæм нæ цæу -ы æнхъæл -мæ кæс -æм бон
 appetite =1PL.ENCL.ALL NEG go PRS.3SG hope ALL look PRS.1PL day

æхсæв , уæддæр нæ цæуы .
 æхсæв уæддæр нæ цæу -ы
 night still NEG go PRS.3SG

Apetite don't come to us, we are waiting from morning to night, but he won't come.

58.1 **Æмæ сын дохтыр фæхудти , уæ**
 æмæ =сын дохтыр фæ- худт -и уæ=
 and =3PL.ENCL.SUPER physician PV laugh PST.INTR.3SG POSS.2PL=

рынчыныл , дам , цъутта сæвæрдтат , бахæрын
 рынчын -ыл =дам цъутта с- æвæрд -т -ат ба- хæр -ын
 ill SUPER =CIT muzzle PV put TR PST.TR.2PL PV eat INF

ын кæнут .
 =ын кæн -ут
 =3SG.ENCL.DAT do IMP.2PL

The doctor laughed at them, well muzzled your sick man, give him to eat.

58.2 **Æмæ уæд бавдæлдысты æмæ йын бахæрын**
 æмæ уæд ба- вдæлдыд -ысты æмæ =йын ба- хæр -ын
 and then PV have time PST.INTR.3PL and =3SG.ENCL.DAT PV eat INF

кодтой .
 код -т -ой
 do TR PST.TR.3PL

Then they gave him to eat.

58.3 **Æмæ сын дохтыр дæр бамбарын кодта ,**
 æмæ =сын дохтыр =дæр ба- мбар -ын код -т -а
 and =3PL.ENCL.DAT physician =PTCL PV understand INF do TR PST.TR.3SG

The doctor explained them what the appetite in Ossetic was.

That means when he wants to eat, give him food, when he doesn't, don't force him.

фæцæймардтой

They nearly starved the sick man to death.

My grandmother told me the story.

Me too, I didn't like to eat in my childhood, didn't like to eat much.

60.2 **Æмæ-иу** **афтæ** **мын** , **тыххæй** **хæрын** **кодтой** ,
 æмæ =иу афтæ =мын тыххæй хæр -ын код -т -ой
 and =ITER so =1SG.ENCL.DAT for eat INF do TR PST.TR.3PL

бахæр	,	зæгъгæ	,	бахæр	.
ба- хæр -*0		зæгъ -гæ		ба- хæр -*0	
PV eat IMP.2SG		say CONV		PV eat IMP.2SG	

And me too, they forced me to eat, they said, eat.

60.3 Æмæ-иу сын æз дæр афтæ	,	цалынмæ аппетит не	.
æмæ =иу =сын æз =дæр афтæ		цалынмæ аппетит не	
and =ITER =3PL.ENCL.DAT I =PTCL so		until appetite NEG	

рбацæуа	,	уæдмæ нæ бахæрдзынæн	.
рба- цæу -а		уæдмæ нæ ба- хæр -дзынæн	
PV go SBJV.3SG		until.then NEG PV eat FUT.1SG	

And I told them too, until appetite haven't come, I wouldn't eat.

60.4 Æз дæр-иу сын афтæ загътон	,	аппетит нету	.
æз =дæр =иу =сын афтæ загът -он		аппетит нету	
I =PTCL =ITER =3PL.ENCL.DAT so say PST.TR.1SG		appetite no	

60.5 Ахæм хабæртгæ дæр нæм уыди	.
ахæм хабæр -тт -æ =дæр =нæм уыд -и	
such news PL NOM =PTCL =1PL.ENCL.ALL be PST.INTR.3SG	

That happened.

61 Арсений : Ницы ирон анекдот зоныс	?
Арсений ницы ирон анекдот зон -ыс	
Arseniy nothing Ossetic anecdote know PRS.2SG	

Do you no an Ossetic anecdote?

62.1 Фатима : Ирон анекдот	?
Фатима ирон анекдот	
Fatima Ossetic anecdote	

62.2 Æмæ уый хъуыды кæнын хъæуы	,	мæгъа	...
æмæ уый хъуыды кæн -ын хъæу -ы		мæгъа	
and DemDist.GEN thought do PRS.1SG be.necessary PRS.3SG		I don't know	

афтæ цы ... ирон анекдот	?
афтæ цы ирон анекдот	
so what Ossetic anecdote	

I have to think, I don't know... well... Ossetic anecdote?

62.3 Хъуамæ зонон	,	фæлæ мæ ферох	.
хъуамæ зон -он фæлæ мæ= фе- рох			
must know SBJV.1SG but POSS.1SG= PV forgotten			

I have to know, but I forgot.

62.4 **Омæ йæ** **куы** **рхъуыды** **кæнон** , **уæд æй**
 омæ =йæ куы р- хъуыды кæн -он уæд =æй
 well =3SG.ENCL.GEN when PV thought do SBJV.1SG then =3SG.ENCL.GEN

радзурдзынæн
 ра- дзур -дзынæн
 PV talk FUT.1SG

I will tell, when I remember.

62.5 **Афтæ йæ** **нæ** **хъуыды кæнын** , **ирон анекдот**
 афтæ =йæ нæ хъуыды кæн -ын ирон анекдот
 so =3SG.ENCL.GEN NEG thought do PRS.1SG Ossetic anecdote
 remember

I don't remember any Ossetic anecdote.

63.1 **Фатима : А** , **æмæ уый** **уырыссагау фæдзурынц**
 Фатима А æмæ уый уырыссаг -ау фæ- дзур -ынц
 Fatima and DemDist.GEN Russian EQU PV talk PRS.3PL

Ah, this one is told in Russian.

63.2 **Ирæттæ** ... **Æмæ йæ** **иронау** **радзурдзынæн** , **кæд**
 ирæ -тт -æ Æмæ =йæ ирон -ау ра- дзур -дзынæн кæд
 Ossetian PL NOM and =3SG.ENCL.GEN Ossetic EQU PV talk FUT.1SG if

мын **рауайа**
 =мын ра- уай -а
 =1SG.ENCL.DAT PV come out SBJV.3SG

The Ossetic people... And I will tell in Ossetic if I manage.

63.3 **Ирæттæ** , **къуыдайрæгты** **æмæ дыгурæттæ** , **дам** ,
 ирæ -тт -ы къуыдайраг -т -ы æмæ дыгурæ -тт -ы =дам
 Ossetic PL GEN Kudar PL GEN and Digor PL GEN =CIT

дзыхъхъы **бакодтой** **æмæ** , **дам** ...
 дзыхъхъ -ы ба- код -т -ой æмæ =дам
 hole INESS PV do TR PST.TR.3PL and =CIT

Iron, Kudar and Digor people were put into a pit, and...

64 **Дзыхъхъыты** , **æртæ дзыхъхъы** **скъахтой** , **æмæ**
 дзыхъхъ -ыт -ы æртæ дзыхъхъ -ы с- къахт -ой æмæ
 hole PL GEN three hole GEN PV dig PST.TR.3PL and
 hole hole

дзы **ирæттæ** , **къуыдайрæгтæ** **æмæ дыгурæттæ**
 =дзы ирæ -тт -æ къуыдайраг -т -æ æмæ дыгурæ -тт -ы
 =3SG.ENCL.INESS Ossetian PL NOM Kudar PL NOM and Digor PL GEN

бакодтой , **цæмæй** ... **æмæ дзы** ... **Къуыдайрæгтæн**
 ба- код -т -ой цæмæй æмæ =дзы къуыдайраг -т -æн
 PV do TR PST.TR.3PL in.order.to and =3SG.ENCL.INESS Kudar PL INF2

сæ =сæ =3PL.ENCL.GEN	сæрыл ницы сæрыл ницы over nothing	нымбæрзтой ны- мбæрзт -ой PV cover PST.TR.3PL	,	æмæ уыдон æмæ уыдон and DemDist.PL.NOM	...
уыдон уыдон DemDist.PL.NOM	, дам =дам =CIT	, уыдонæн уыдон -æн DemDist.PL DAT	, дам =дам =CIT	, сæ сæры нæ сæ= сæр -ы нæ POSS.3PL= head INESS NEG	
баæудзæн ба- цæу -дзæн PV go FUT.3SG	сæ сæ= POSS.3PL=	сæр æй сæр =æй head =3SG.ENCL.GEN	не не NEG	рпæхсдзæн рц- ахс -дзæн PV understand FUT.3SG	,
рахизын ра- хиз -ын PV climb INF	, зæгъгæ зæгъ -гæ say CONV				

Into pits, three pits were dug, and Irons, Kudars and Digors were put there in order to.. and there... Kudars were not covered with anything... They... It won't come to there mind, they say, they won't think out climbing up.

65.1 Уыдон уыдон DemDist.PL.NOM	, дам =дам =CIT	, афтæ баззайдзысты афтæ ба- ззай -дзысты so PV stay FUT.3PL	
--	------------------------------	---	--

They will stay there.

65.2 Ирæттæ ирæ -тт -æ Ossetian PL NOM	... ирæттæн ирæ -тт -æн Ossetic PL DAT	, дам =дам =CIT	, кауæй кау -æй fence ABL	скодтой с- код -т -ой PV do TR PST.TR.3PL
---	---	------------------------------	--	--

сæр сæр cover	, ома ома that is to say	, иу дзы иу =дзы one =3SG.ENCL.INESS	куы хиза куы хиз -а when climb SBJV.3SG	, уæд уæд then
æй =æй =3SG.ENCL.GEN	иннæтæ иннæ -т -æ other PL NOM	фæстæмæ æрæппардзысты фæстæмæ æр- æппар -дзысты back PV throw FUT.3PL	, зæгъгæ зæгъ -гæ say CONV	

Irons' pit, they say, were covered with wicker cover, that is, if one of them climbs up, the others will puul him down, they say.

65.3 Фæлæ дыгурæттæн фæлæ дыгурæ -тт -æн but Digor PL INF2	та =та =CONTR	, дам =дам =CIT	, дзы =дзы =3SG.ENCL.INESS	дурæй сæр дур -æй сæр stone ABL cover
---	----------------------------	------------------------------	---	--

скодтой с- код -т -ой PV do TR PST.TR.3PL	, ома ома that is to say	, иу дзы иу =дзы one =3SG.ENCL.INESS	куы куы when
--	---------------------------------------	---	---------------------------

рахиза ра- хиз -а PV climb SBJV.3SG	, уæд иннæты уæд иннæ -т -ы then other PL GEN	дæр раæндзæн =дæр ра- кæн -дзæн =PTCL PV do FUT.3SG	, зæгъгæ зæгъ -гæ say CONV	
--	--	--	---	--

And for Digors, they say, a stone cover was made, that is, if one of them climbs up, he will pull the others up too.

66.1 **Ахæм ... фæдзурынц** , **ома** , **афтæ фæдзурынц** , **тонкий**
 ахæм фæ- дзур -ынц , ома афтæ фæ- дзур -ынц
 such PV talk PRS.3PL that is to say so PV talk PRS.3PL

намок , **ома** , **къуыдайрæгтæ** **сæрæй** **хъуаг** **сты** **гыццыл**
 ома къуыдайраг -т -æ сæр -æй хъуаг сты гыццыл
 that is to say Kudar PL NOM head ABL deficiency be.PRS.3PL small

, **зонд сæм** **фаг** **най** , **зæгыгæ** .
 зонд =сæм фаг най зæгъ -гæ
 mind =3PL.ENCL.ALL enough EXST.NEG say CONV

So, they say, so to say, gentle hint, that is Kudars are not quick-witted, don't have enough wit, they say.

66.2 **Ну** , **уый** **адæмы** **æхсæн** **афтæ фæдзурынц** .
 ну уый адæм -ы æхсæн афтæ фæ- дзур -ынц
 HES DemDist.GEN people GEN among so PV talk PRS.3PL

They say among people.

66.3 **Дыгурæтæ** , **ома** , **кæрæдзийыл** **тынг хæцынц**
 дыгурæ -тт -æ ома кæрæдзи =йыл тынг хæц -ынц
 Digor PL NOM that is to say RCP =3SG.ENCL.SUPER very hold PRS.3PL

, **ирæттæ** **та** , **дам** , **æдзæстуарзон** **сты** , **зæгыгæ** ,
 ирæ -тт -æ =та =дам æдзæстуарзон сты зæгъ -гæ
 Ossetian PL NOM =CONTR =CIT unfriendly be.PRS.3PL say CONV

афтæ фæдзурынц .
 афтæ фæ- дзур -ынц
 so PV talk PRS.3PL

Digors, they say, are very solidary, keep with each other, an Irons are unfriendly, they say.

67.1 **Искæмæ** **дзы** **исты** **æнтыстдзинадтæ** **куы** **уа** ,
 Искæмæ =дзы исты æнтыстдзинæд -т -æ куы уа
 =3SG.ENCL.INESS something luck PL NOM when be.SBJV.3SG

уæд **ын** **иннæ** , **ома** , **хæлæг æм** **кæны** ,
 уæд =ын иннæ ома хæлæг =æм кæн -ы
 then =3SG.ENCL.DAT other that is to say envy =3SG.ENCL.ALL do PRS.3SG

зæгыгæ , **æмæ йæ** **на** **бауадзæн** , **афтæ**
 зæгъ -гæ æмæ =йæ на ба- уад -дзæн афтæ
 say CONV and =3SG.ENCL.GEN NEG PV come out FUT.3SG so

фæдзурынц **цæмæндæр** .
 фæ- дзур -ынц цæмæн -дæр
 PV talk PRS.3PL why INDEF

If someone has a success, the other is envious, deprives him of the opportunities, they say for some reason.

67.2 **Фæлæ уый дæр алкæд нæ вæййы** .
 фæлæ уый =дæр алкæд нæ вæйй -ы
 but DemDist.GEN =PTCL always NEG happen PRS.3SG

But it does not happen every time.

67.3 **Алыхуызон вæййы** .
 алыхуызон вæйй -ы
 different happen PRS.3SG

It happens in different ways.

67.4 **Адæм афтæ фæдзурынц** .
 адæм афтæ фæ- дзур -ынц
 people so PV talk PRS.3PL

People say so.

68.1 **Цы ма радзурон** ?
 цы =ма ра- дзур -он
 what =yet PV talk SBJV.1SG

What else?

68.2 **Абон фаг у** ?
 абон фаг у
 today enough be.PRS.3SG

Is it enough for today?

69 **Олег : Сывæллонын профессий** .
 Олег Сывæллонын -нын
 Oleg child DAT

Child's professions.

70 **Фатима : Сывæллонын афæдз куы рацæуы** ...
 Фатима Сывæллонын -нын афæдз куы ра- цæу -ы
 Fatima child SUPER year when PV go PRS.3SG

When a child has his or her first birthday...

71.1 **Фатима : Кæд дзы исты раст нæ радзурон** ,
 Фатима кæд =дзы исты раст нæ ра- дзур -он
 Fatima if =3SG.ENCL.INESS something true NEG PV talk SBJV.1SG

уæддæр нæ зонын , фæлæ йæ æз куыд зонын ,
 уæддæр нæ зон -ын фæлæ =йæ æз куыд зон -ын
 still NEG know PRS.1SG but =3SG.ENCL.GEN I how know PRS.1SG

афтæ йæ радзурдзынæн .
 афтæ =йæ ра- дзур -дзынæн
 so =3SG.ENCL.GEN PV talk FUT.1SG

Maybe I will tell something not correctly enough, I don't know, but I will tell as I know.

71.2 Йер куыд федтон , афтæ .
 йер куыд фед -т -он афтæ
 now how PV+see TR PST.TR.1SG so

What I saw.

72 Сывæллоныл афæдз куы сæххæст вæййы – чызг уа ,
 Сывæллоныл -ыл афæдз куы с- æххæст вæйй -ы чызг уа
 child SUPER year when PV full happen PRS.3SG girl be.SBJV.3SG

лæппу уа – уæд ын фæкæнынц æртæ кæрдзыны
 лæппу уа уæд =ын фæ- кæн -ынц æртæ кæрдзын -ы
 boy be.SBJV.3SG then =3SG.ENCL.DAT PV do PRS.3PL three pie GEN

æмæ йын сæвæрынц , ома , йе ‘ суинаг куыст
 æмæ =йын с- æвæр -ынц ома йе= суинаг куыст
 and =3SG.ENCL.DAT PV put PRS.3PL that is to say POSS.3SG= future work

цавæр уыдзæн , зæгъгæ , уый цæмæй ратæлмац
 цавæр уы -дзæн зæгъ -гæ уый цæмæй ра- тæлмац
 what be FUT.3SG say CONV DemDist.GEN in.order.to PV translation

кæной , афтæ .
 кæн -ой афтæ
 do SBJV.3PL so

When a child becomes one year old - whether it is a girl or a boy - three pies are made for him or her, and put., that is, to know his future profession, to identify it.

73.1 Сæвæрынц æртæ ... гуылтаæ скæнынц , гуыл
 с- æвæр -ынц æртæ гуыл -т -æ с- кæн -ынц гуыл
 PV put PRS.3PL three small pie PL NOM PV do PRS.3PL small pie

та мæнæ æртæдзыгон чъири вæййы .
 =та мæнæ æртæдзыгон чъири вæйй -ы
 =CONTR there,that.is triangle pie cake happen PRS.3SG

They put three small pies (guy), that is triangle pies.

73.2 Гуыл ын сæвæрынц , стæй йын
 гуыл =ын с- æвæр -ынц стæй =йын
 small pie =3SG.ENCL.DAT PV put PRS.3PL then =3SG.ENCL.DAT

сæвæрынц хæсгард , чиныг , ручкæ , исты дзаумæттæ ма .
 с- æвæр -ынц хæсгард чиныг ручкæ исты дзаумæ -тт -æ =ма
 PV put PRS.3PL scissors book pen something thing PL NOM =yet

They put for him a small pie, then scissors, a book, a pen, some other things.

73.3 Чи йын дæгъæлтæ сæвæры , машинайы
 чи =йын дæгъæл -т -æ с- æвæр -ы машина -йы
 who =3SG.ENCL.DAT key PL NOM PV put PRS.3SG car GEN
 car

дæгъæлтæ	,	хæдзары	дæгъæлтæ	,	истытæ	ма
дæгъæл -т -æ		хæдзар -ы	дæгъæл -т -æ		исты -т -æ	=ма
key PL NOM		house INESS	key PL NOM		something PL NOM	=yet

сæвæрынц	,	хъазæн
с- æвæр -ынц		хъазæн
PV put PRS.3PL		toy

Some people put keys, car keys, home keys, something else, a toy.

74.1 Ома	,	йер цы равзара	,	уымæ	гæсгæ
ома		йер цы ра- взар -а		уы -мæ	гæсгæ
that is to say		now what PV choose SBJV.3SG		DemDist ALL	in accordance with

йер йæ	цард дæр	,	йе	суинаг куыст дæр	ахæм уыдзæн
йер йæ=	цард =дæр		йе=	суинаг куыст =дæр	ахæм уы -дзæн
now POSS.3SG=	life =PTCL		POSS.3SG=	future work =PTCL	such be FUT.3SG

зæгъгæ
зæгъ -гæ
say CONV

That is what he chooses, in accordance with that his future profession will be, they say.

74.2 Æмæ йер сывæллон цы райсы	,	чи цы райсы	...
æмæ йер сывæллон цы ра- йс -ы		чи цы ра- йс -ы	
and now child what PV take PRS.3SG		who what PV take PRS.3SG	

Хæсгард куы райса	,	уæд ваййы	,	æвæццагæн	портной
хæсгард куы ра- йс -а		уæд вайй -ы		æвæццагæн	портной
scissors when PV take SBJV.3SG		then happen PRS.3SG		maybe	tailor

хуыйæг	,	ома	,	хуыйгæ	кæндзæн	,	зæгъгæ
хуый -æг		ома		хуый -гæ	кæн -дзæн		зæгъ -гæ
sew PTCP.PRS		that is to say		sew CONV	do FUT.3SG		say CONV

What the child takes, everybody takes something... If he takes scissors, he will be a tailor, will sew, they say.

75.1 Йер чиныг	,	ручка	,	тетрад – уый	,	зæгъгæ	,	уыдзæн
йер чиныг		ручка		тетрад уый		зæгъ -гæ		уы -дзæн
now book		pen		copybook DemDist.GEN		say CONV		be FUT.3SG

зондджын	,	ахуыргæнæг	,	кæнæ ахуыргонд	адæймаг	,	ахуыр кæнынмæ
зондджын		ахуыргæнæг		кæнæ ахуыр гонд	адæймаг		ахуыр кæн -ын -мæ
clever		teacher		or study do.PTCP.PST	man		study do INF ALL

чи арæхса	,	ахæм адæймаг
чи арæхс -а		ахæм адæймаг
who be able SBJV.3SG		such man

Or a book, or a copybook - this one will be clever, a teacher, or a learned man, who learns easily.

75.2 Йер машинаёйы дæгъæлтæ куы райса , уæд кæнæ
 йер машина -йы дæгъæл -т -æ куы ра- йс -а уæд кæнæ
 now car GEN key PL NOM when PV take SBJV.3SG then or

шофыр , кæнæ ма мæнæ машинаетырдæм чи уа ,
 шофыр кæнæ =ма мæнæ машинæ -т -ырдагъ чи уа
 driver or =yet there,that.is car PL DIR who be.SBJV.3SG

машинæтимæ чи куса , ахæм адæймаг , кæнæ аразæг ,
 машинæ -т -имæ чи кус -а ахæм адæймаг кæнæ араз -æг
 car PL COMIT who work SBJV.3SG such man or make PTCP.PRS

кæнæ афтæ ...
 кæнæ афтæ
 or so

If he takes a car key, then he will be a driver, or somehow will be connected with cars, will make or repair them.

76.1 Вæййы ма æмæ дзæбуг дæр сæвæрынц , дзæбуг , кæнæ
 вæйй -ы =ма æмæ дзæбуг =дæр с- æвæр -ынц дзæбуг кæнæ
 happen PRS.3SG =yet and hammer =PTCL PV put PRS.3PL hammer or

исты ахæм кусæн дзаума .
 исты ахæм кус -æн дзаума
 something such work INF2 thing

Sometimes they put a hammer or other instrument.

76.2 Æмæ уый куы райса , зæгъгæ , уæд уыдзæн
 æмæ уый куы ра- йс -а зæгъ -гæ уæд уы -дзæн
 and DemDist.GEN when PV take SBJV.3SG say CONV then be FUT.3SG

аразæг , строитель , зæгъгæ , афтæ .
 араз -æг строитель зæгъ -гæ афтæ
 make PTCP.PRS builder say CONV so

If he takes it, he will be a builder, so they say.

76.3 Вæййы ма æндах , сæвæрынц æндах æмæ судзин ,
 вæйй -ы =ма æндах с- æвæр -ынц æндах æмæ судзин
 happen PRS.3SG =yet thread PV put PRS.3PL thread and needle

уый дæр хуыйæгы нысан вæййы .
 уый =дæр хуый -æг -ы нысан вæйй -ы
 DemDist.GEN =PTCL sew PTCP.PRS GEN sign happen PRS.3SG

Sometimes they put thread and needle, it a sign of a tailor too.

77.1 Йер афтæ чи цы райса , уый вæййы ,
 йер афтæ чи цы ра- йс -а уый вæйй -ы
 now so who what PV take SBJV.3SG DemDist.GEN happen PRS.3SG

зæгъгæ	...	Вæййы	дзы	сæрвасæн	, сæвæрынц
зæгъ -гæ		вæйй -ы	=дзы	сæрвасæн	с- æвæр -ынц
say CONV		happen PRS.3SG	=3SG.ENCL.INESS	brush	PV put PRS.3PL

уый	дæр	, ома	, парикмахер	, зæгъгæ	.
уый	=дæр	ома	парикмахер	зæгъ -гæ	
DemDist.GEN	=PTCL	that is to say	barber	say CONV	

So what he takes, that profession he will choose... Sometimes they put a brush, this will be a barber.

77.2 **Афтæ дæр вæййы** .

афтæ	=дæр	вæйй	-ы
so	=PTCL	happen	PRS.3SG

So it happens.

77.3 **Йер æз гыццыл куы уыдтæн** , **уæд мæнæн дæр**

йер	æз	гыццыл	куы	уыд -тæн		уæд	мæнæн	=дæр
now	I	small	when	be PST.INTR.1SG		then	I.DAT	=PTCL

скодтой		, æмæ æз дæр райстон		чиныг	, ручкаæ	
с- код -т -ой		æмæ æз =дæр	ра- йс -т -он	чиныг	ручкаæ	
PV do TR PST.TR.3PL		and I =PTCL	PV take TR PST.TR.1SG	book	pen	

æмæ æндах æмæ судзин	.
æмæ æндах æмæ судзин	
and thread and needle	

When I was little, the same thing was organized for me, and I took a book, a thread and a needle.

78.1 **Æмæ гъе ныр та дæн экономист** .

æмæ	гъе	ныр	=та	дæн	экономист
and	well	now	=CONTR	be.PRS.1SG	economist

But now I am an economist.

78.2 **Мæгъа** , **нæ зонын** ... **Ну** , **ома** , **къухæй дæр**

мæгъа		нæ	зон -ын		Ну	ома		къух -æй	=дæр
I don't know		NEG	know PRS.1SG		well	that is to say		hand ABL	=PTCL

дæсны	, зæгъгæ	, мæм	афтæ дæр	фæдзурынц	.
дæсны	зæгъ -гæ	=мæм	афтæ =дæр	фæ- дзур -ынц	
skillful	say CONV	=1SG.ENCL.ALL	so =PTCL	PV talk PRS.3PL	

I don't know... Well, I mean, I am clever with my needle too, they say.

78.3 **Йер судзин æмæ æндах – хуыйн чи зона** , **истытæ**

йер	судзин	æмæ	æндах	хуый -ын	чи	зон -а		исты	-т -æ
now	needle	and	thread	sew INF	who	know SBJV.3SG		something	PL NOM

кæнын	, къухæй	чи	архайа	, чи	арæхса	.
кæн -ын	къух -æй	чи	архай -а	чи	арæхс -а	
do PRS.1SG	hand ABL	who	try SBJV.3SG	who	be able SBJV.3SG	
do						

Thread with needle - for those who will sew, make something with his own hands, who will succeed in it.

78.4 **Чиныг дэр** – **кэсын чи уарзы** , **ахуыргонд чи**
 чиныг =дэр кэс -ын чи уарз -ы ахуыр гонд чи
 book =PTCL look INF who love PRS.3SG study do.PTCP.PST who

вэййы

вэйй -ы

happen PRS.3SG

A book is for those who likes reading, will be educated.

79.1 **Ручка дэр афтæ** , **фыссынмæ** ... **æмæ-иу æз раздæр**
 ручка =дэр афтæ фысс -ын -мæ æмæ =иу æз раздæр
 pen =PTCL so write INF ALL and =ITER I in.the.beginning

æмдзæвгæтæ дэр фыстон гыццылæй , **радзырдтæ**
 æмдзæвгæ -т -æ =дэр фыст -он гыццыл -æй радзырд -т -æ
 poem PL NOM =PTCL write PST.TR.1SG small ABL story PL NOM

A pen is the same way, to write... I wrote before, wrote poems, when I was little, stories.

79.2 **Мæхæдæг фыстон**
 мæхæдæг фыст -он
 myself write PST.TR.1SG

Wrote it myself.

79.3 **Уыди мæм ахæм** , **тетрады-иу ныфффыстон**
 уыд -и =мæм ахæм ныф- фыст -он
 be PST.INTR.3SG =1SG.ENCL.ALL such PV write PST.TR.1SG

æмæ стæй мæ тетрад фесæфти , **нал æй**
 æмæ стæй мæ= тетрад фе- сæфт -и нал =æй
 and then POSS.1SG= copybook PV perish PST.INTR.3SG no.longer =3SG.ENCL.GEN

ссардтон

ссард -т -он

find TR PST.TR.1SG

I had such copybook, wrote down in it, then my copybook lost, I didn't found it.

80.1 **Йер дэр ма мæм вэййы афтæ** , **æмæ мæ**
 йер =дэр =ма =мæм вэйй -ы афтæ æмæ мæ=
 now =PTCL =yet =1SG.ENCL.ALL happen PRS.3SG so and POSS.1SG=

фыны зарджытæ фæуынын , **йер афтæ вэййы**
 фын -ы зар -дж -ыт -æ фæ- уын -ын йер афтæ вэйй -ы
 dream INESS sing PTCP.PRS PL NOM PV see PRS.1SG now so happen PRS.3SG

, **æмæ мæ сæры цыдæр æмдзæвгæ** , **æмæ йæ**
 æмæ мæ= сæр -ы цы -дæр æмдзæвгæ æмæ =йæ
 and POSS.1SG= head INESS what INDEF poem and =3SG.ENCL.GEN

ныффыссын

ныф- фысс -ын

PV write PRS.1SG

Now it happens to me from time to time, I see songs in my dreams, or a poem appears in my mind, and I write it down.

80.2 **Æмæ та** **мын** **кæнæ фесæфы** , **кæнæ нал**
æмæ =та =мын кæнæ фе- сæф -ы кæнæ нал
and =CONTR =1SG.ENCL.DAT or PV perish PRS.3SG or no.longer

æй

фæзонын

=æй

фæ- зон -ын

=3SG.ENCL.GEN PV know PRS.1SG

know

And I lose it or I don't remember it anymore.

81 **Йер нубон дæр райхъал дæн** , **æмæ мæ** **фыны**
йер иу бон =дæр ра- йхъал дæн æмæ мæ= фын -ы
now one day =PTCL PV awake be.PRS.1SG and POSS.1SG= dream INESS

зарæг

фехъуыстон

, **æмæ йæ**

куыд хъуыды

зар -æг

фе- хъуыст -он

æмæ =йæ

куыд хъуыды

sing PTCP.PRS

PV listen PST.TR.1SG

and =3SG.ENCL.GEN

how thought

кодтон

, **афтæ йæ**

ныффыстон

, **фæлæ**

код -т -он

афтæ =йæ

ныф- фыст -он

фæлæ

do TR PST.TR.1SG

so =3SG.ENCL.GEN

PV write PST.TR.1SG

but

йæ

куыд ныффыстон

, **уый**

та

=йæ

куыд ныф- фыст -он

уый

=та

=3SG.ENCL.GEN

how PV write PST.TR.1SG

DemDist.GEN

=CONTR

мын

фæцыдæр и

уыцы гæххæтт

=мын

фæцыдæр и

уыцы гæххæтт

=1SG.ENCL.DAT

vanished

EXST

that

document

I awake some time ago too, I heard a song in my dream, and I wrote it down, as I remembered it, but as I wrote it down, the paper vanished somewhere.

82.1 **Афтæ арæх** **мын** **вæййы**
афтæ арæх =мын вæйй -ы
so frequent =1SG.ENCL.DAT happen PRS.3SG

This often happens.

82.2 **Йер-иу** **аргъæуттæ** **дæр** **ныффыстон** **мæхæдæг**
йер =иу аргъæу -тт -æ =дæр ныф- фыст -он мæхæдæг
now =ITER tale PL NOM =PTCL PV write PST.TR.1SG myself

I wrote tales myself.

82.3 **Скъолайы-иу** **нын** **куы** **радтой** ,
 скъола -йы - =иу =нын куы рад -т -ой
 school INESS =ITER =1PL.ENCL.DAT when give.PFV TR PST.TR.3PL

ныффыссут **сочинени** , **зæгъгæ** , **уæд** **дæр-иу** **æй**
 ныф- фысс -ут сочинени зæгъ -гæ уæд =дæр =иу =æй
 PV write IMP.2PL composition say CONV then =PTCL =ITER =3SG.ENCL.GEN

тынг **дзæбæх** **ныффыстон** , **афтæ-иу** **мын** **дзæбæх**
 тынг дзæбæх ныф- фыст -он афтæ =иу =мын дзæбæх
 very good PV write PST.TR.1SG so =ITER =1SG.ENCL.DAT good

уади .
 уад -и
 come out PST.INTR.3SG

When we were told to write a composition at school, I wrote them very well, it came out well.

83.1 **Кæддæр** **мæ** **фæндыди** **журналист** **суæвын** , **афтæ** ,
 кæд -дæр мæ= фæндыд -и журналист с- уæв -ын афтæ
 when INDEF POSS.1SG= want PST.INTR.3SG journalist PV be INF so

цæмæй **газетмæ** **фыссон** .
 цæмæй газет -мæ фысс -он
 in.order.to newspaper ALL write SBJV.1SG

I wanted to be a journalist once, to write for the newspaper.

83.2 **Æмæ-иу** **мæнæ** **нæхимæ** **цы** **газет** **и** , **афтæ**
 æмæ =иу мæнæ нæ= химæ цы газет и афтæ
 and =ITER there,that.is POSS.1PL= REFL.ALL what newspaper EXST so
 DISC

хуыйны « **Заря** », **æмæ-иу** **уырдаем** **дæр** **цыдæр** ,
 хуыйн -ы æмæ =иу уырдаем =дæр цы -дæр
 be called PRS.3SG and =ITER there =PTCL what INDEF

ныффыстон **статьятæ** , **æмæ-иу** **сæ**
 ныф- фыст -он статья -т -æ æмæ =иу =сæ
 PV write PST.TR.1SG article PL NOM and =ITER =3PL.ENCL.GEN

рауагътой **мыхуыры** .
 ра- уагът -ой мыхуыр -ы
 PV let.go PST.TR.3PL print GEN

And the newspaper, we have, it is called "Zarya", and I wrote there, wrote articles, they were printed.

83.3 **Фæлæ-иу** **дзы** **мæ** **ном** **нæ** **ныффыстон** .
 фæлæ =иу =дзы мæ= ном нæ ныф- фыст -он
 but =ITER =3SG.ENCL.INESS POSS.1SG= name NEG PV write PST.TR.1SG

But I didn't sign them.

84.1 **Афтæ-иу** **ныффыстон** : « **соб корр** » – **собственный корреспондент**
 афтæ =иу ныф- фыст -он
 so =ITER PV write PST.TR.1SG

I signed "sob.corr", that means "our correspondent".

84.2 **Æмæ йæ** **ничи зыдта** , **уый æз**
 æмæ =йæ ничи зыд -т -а уый æз
 and =3SG.ENCL.GEN nobody know TR PST.TR.3SG DemDist.GEN I

дæн , **уый** , **зæгъгæ** .
 дæн уый зæгъ -гæ
 be.PRS.1SG DemDist.GEN say CONV

No one knew that was me.

84.3 **Йер дæр æй** **ничи зоны** ...
 йер =дæр =æй ничи зон -ы
 now =PTCL =3SG.ENCL.GEN nobody know PRS.3SG

Now nobody knows either.

85.1 **Гъе ахæм æгъдау нæм** **и** .
 гъе ахæм æгъдау =нæм и
 well such custom =1PL.ENCL.ALL EXST

We have such a custom.

85.2 **Æмæ уый** , **æвæццæгæн** , **æцæгдæр** , **йер мæхимæ**
 æмæ уый æвæццæгæн æцæг -дæр йер мæ= химæ
 and DemDist.GEN maybe real COMPAR now POSS.1SG= REFL.ALL

гæсгæ , **радзырдтон** .
 гæсгæ ра- дзырд -т -он
 in accordance with PV talk TR PST.TR.1SG

85.3 **Афтæ скæнынц** , **афæдз ыл** **куы сæххæст**
 афтæ с- кæн -ынц афæдз =ыл куы с- æххæст
 so PV do PRS.3PL year =3SG.ENCL.SUPER when PV full

вæййы , **уæд** .
 вæйй -ы уæд
 happen PRS.3SG then

86 **Наташа** : **Бузныг** .
 Наташа бузныг
 thankful

87.1 **Олег** : **Бузныг** , **бузныг** .
Олег бузныг бузныг
Oleg thankful thankful

87.2 **Тынг хорз дзурыс** .
тынг хорз дзур -ыс
very good talk PRS.2SG